

ISSN: 2630-0761

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

EDUCATION JOURNAL
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

วารสารราย 4 เดือน ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2562

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ ทางด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ความก้าวหน้าในงานวิจัย และเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา ต่อสาธารณชน

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา
รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์วรางคณา ก้อนน้อย

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์
ศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ มีสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาทิพย์ งามนิล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตินันท์ ดวงสุวรรณ

มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประสานงานและเลขานุการ

นางสาวสุพรรณษา ศรีโพธิ์ทอง
นางสาวนภัทร บุตรพริ้ง
นางสาวจรินทร์ สุขขานน

ฝ่ายจัดการและธุรการ

นายวีรภัทร ทมวกเอี่ยม

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ	ฉบับแรกของปี	มกราคม – เมษายน
	ฉบับที่สองของปี	พฤษภาคม – สิงหาคม
	ฉบับที่สามของปี	กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัดริมปิงการพิมพ์
11/13 – 15 หมู่ 11 ถนนนครสวรรค์ – พิษณุโลก ตำบลวัดไทรย์
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีกรรมการภายนอกร่วม
กลั่นกรอง (Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double - Blind
Peer Review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก อีระภูธร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร กุศลส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนวัติ คุณแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.ขวัญใจ จริยาทัศน์กร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ลีลา	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย ประภาภิตติรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วไลพร เมฆไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ คำรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำค้าง สุขเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธเขม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอริน ชุ่มเมืองเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ไกรวิษฎ์ ดีเอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะฟู	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทรรศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ ทางด้านการศึกษา อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และยังเป็นสื่อกลาง สำหรับ อาจารย์ นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการต่อสาธารณชน

บทความในวารสารฉบับนี้ มีเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจ อันเป็นประโยชน์ต่อ อาจารย์ นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษา และผู้ที่สนใจผลงานทางวิชาการด้านการศึกษา ทั้งนี้วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อรับการประเมินคุณภาพวารสารตามเกณฑ์ Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) ในนามกองบรรณาธิการวารสาร ขอขอบคุณผู้สนับสนุนทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ส่งบทความ เข้ามาให้กองบรรณาธิการพิจารณา ซึ่งทุกบทความผ่านการกลั่นกรองอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิตามสาขาวิชา ทำให้ได้บทความที่มีคุณภาพอันนำไปสู่การต่อยอดอ้างอิง และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณทุกท่านอีกครั้งหนึ่งที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มาอย่างต่อเนื่อง หากท่านประสงค์จะส่งบทความเพื่อเผยแพร่หรือมีข้อเสนอแนะประการใดเกี่ยวกับวารสารนี้ สามารถติดต่อกองบรรณาธิการได้ทางอีเมล: edujournal@nsru.ac.th สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกท่านที่ไว้วางใจ ให้วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ของท่านสู่สาธารณชน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในวารสารนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน การนำบทความหรือส่วนหนึ่งของบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ให้อ้างอิงแสดงที่มาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินอิสระตรวจอ่านบทความแล้ว

สารบัญ

	หน้า
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	ก
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ	ง
สารจากบรรณาธิการ	จ
สารบัญ	ฉ
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเรศวรพัฒนา พิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก	1
สถิรพร เชาวนชัย	
ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอลำดวน จังหวัดตาบ	9
รัตนภรณ์ ก้อนแก้วมูล	
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี	17
เยาวเรศ ภักดีจิตร, ภริญา โพธิพิทักษ์, จรินทร์ สุขขานน	
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	31
ภริญา โพธิพิทักษ์, เยาวเรศ ภักดีจิตร, จรินทร์ สุขขานน	
การพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน	47
ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์, อรพิน เสงคร, เฉลิมพร ทองพูน	
การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท	57
กิตติภา สนิทไทย	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต โดยการใช้ เทคนิคการเสริมแรง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี จังหวัดลพบุรี	66
ภริณพร โพธิ์มัน	

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนญานนเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก*

สถิพร เชาวน์ชัย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญานนเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน จำนวน 242 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญานนเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ที (t-test แบบ independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านของปัจจัยการตัดสินใจ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านวิชาการ (4) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน (5) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และ (6) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ตามลำดับ 2) ผู้ปกครองที่มีเพศ อาชีพ และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การตัดสินใจของผู้ปกครอง, โรงเรียนเอกชน

* บทความวิจัย

¹ ครู โรงเรียนญานนเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

Factors That Affect Parents' Decision for Their Student to Study in Yannarate Patana Pittayakom School Watbot Phitsanulok

Sathiraporn Chaowachai¹

Abstract

This research to study and to make a comparison of the factor that affect parents' decision for their student to study in Yannarate Patana Pittayakom school Watbot Phitsanulok. The samples were 242 parents of the student, selected by a stratified sampling method. The research instrument was the questionnaire of of the factor that affect parents' decision for their student to study. The statistics that used in the data analysis were frequencies, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing analyzed by t-test and One - way ANOVA.

The result found that; 1) The factor that affect parents' decision for their student to study were important at high level in overall factors. By priority in descending order as follows (1) tuition fee (2) human resources (3) academic affairs (4) reputation of the school (5) building and environment and (6) school-community relations. 2) The parents who were different gender, occupation, family's income per month had the opinion toward important factor that affect parents' decision for their student to study that were not different.

Keywords: Parents Decision, Private School

¹ Teacher, Yannarate Patana Pittayakom School Watbot Phitsanulok province

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน นอกจากหน่วยงานที่เป็นโรงเรียนสังกัดรัฐบาลแล้ว โรงเรียนเอกชนก็มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้น สามารถช่วยประหยัดงบประมาณในการลงทุนของรัฐบาล เช่น การก่อสร้าง บุคลากร และทรัพยากรต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนยังมีการจัดบริการที่สนองตอบความต้องการของผู้ปกครองในโรงเรียนได้ตามความสามารถของโรงเรียนอีกด้วย เช่น การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดรถรับส่งนักเรียน หอพักนอน การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา ดนตรี กีฬา เป็นต้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการแข่งขันระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดรัฐบาลให้เร่งปรับตัวพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาให้ทัดเทียมกับโรงเรียนเอกชน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมลดการผูกขาดในการรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนนั้นสิ่งที่ผู้บริหารควรพิจารณาอย่างยิ่งคือ จำนวนนักเรียนที่ต้องเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ งบประมาณที่จะได้รับในการบริหารโรงเรียนควบคู่ไปกับคุณภาพการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยังพบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความสนใจในการส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้โรงเรียนเอกชนต่าง ๆ ต้องแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพให้เกิดความโดดเด่นด้านต่าง ๆ จนเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากผู้ปกครองนักเรียนในการนำนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ฟาไฮ นามเทียร, และนันท์รัตน์ เจริญกุล (2557) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กมีการแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพ เนื่องจากมีโรงเรียนเกิดขึ้นจำนวนมาก และนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพจนทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเกิดปัจจัยหลายอย่างในการเลือกโรงเรียนเอกชนให้กับบุตรหลาน โรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดกลางเพียงแห่งเดียวของอำเภอวัดโบสถ์ เปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่ห่างไกลจากเมืองพิษณุโลก ในปีการศึกษา 2561 มีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 44 คน และนักเรียนทั้งหมด 631 คน จากการรายงานสถิติข้อมูลนักเรียนพบว่า นักเรียนของโรงเรียนนอกจากเป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอวัดโบสถ์แล้ว ยังมีภูมิลำเนาที่มาจากหลายอำเภอของจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอวังทอง และอำเภอฟาร์มโพธิ์ ทำให้ทราบได้ว่าโรงเรียนมีนักเรียนมาจากหลากหลายที่ตั้ง ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยในการพิจารณาของผู้ปกครองในการคัดเลือกให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนได้พัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ รวมถึงส่งเสริมให้โรงเรียนมีการพัฒนาให้เป็นไปตามปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองพิจารณาเลือกนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียน ทั้งนี้ปัจจัยต่าง ๆ จะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม และโรงเรียนเอกชนต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

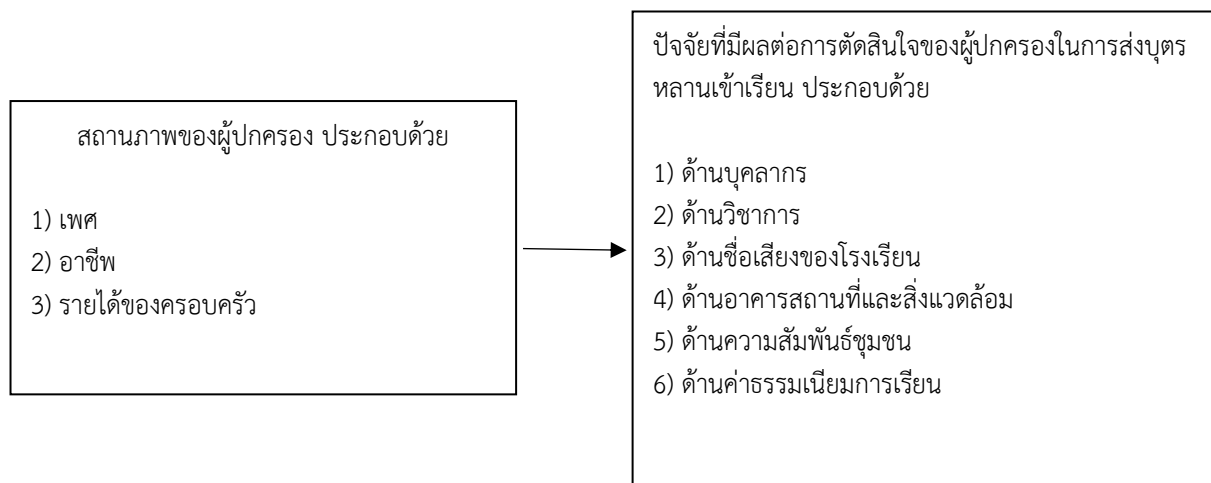
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน และ 6) ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อาชีพ และรายได้ของครอบครัว

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน และ 6) ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 631 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 242 คน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่ และมอร์แกน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Samplings) ตามระดับชั้น แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจากแต่ละห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาศึกษา อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบสถานภาพของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อาชีพ 3) รายได้ของครอบครัว ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน 6) ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ร่างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 6 ด้าน

3. นำข้อคำถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่า IOC ของข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

4. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.88

6. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำหนังสือจากโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 242 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน จำแนกตามเพศ ด้วยสถิติทดสอบที (t-test แบบ independent) และจำแนกตามอาชีพ และรายได้ของครอบครัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One - way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบรายคู่โดยการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe' test)

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 ด้าน พบว่า

1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) โดยสามารถเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยรายด้านของปัจจัยการตัดสินใจ ทั้ง 6 ด้านในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนสูงสุดลงมา ได้แก่ 1) ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) 2) ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) 3) ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) 4) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) 5) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และ 6) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

1.2 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ค่ากิจกรรมพิเศษของโรงเรียนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนแจ้งแผนการเก็บค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และโรงเรียนนำงบประมาณที่ได้จากค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

1.3 ด้านบุคลากร ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารและครู มีบุคลิกภาพที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาได้แก่ ครูสามารถสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และครูเข้าสอนนักเรียนตรงเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$)

1.4 ด้านวิชาการ ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

1.5 ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดระบบการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนได้รับการยกย่องชมเชยจากหน่วยงานภายนอก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และโรงเรียนนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

1.6 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาได้แก่ บริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียนกว้างขวางและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และสถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในที่ที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

1.7 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และมีจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$)

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ผู้ปกครองทั้ง เพศชาย และเพศหญิง มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์พัฒนาพิทยาคมเป็นโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาตามประกาศขั้นต่ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และมีการประชาสัมพันธ์แผนการเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง จึงส่งผลให้ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ภูษิตย์ วงษ์เล็ก (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ ญัฐวิกร หรรษพันธุ์ (2559) ที่

ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนิรมล จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในระดับมาก และโรงเรียนยังควรแจ้งการเก็บค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าด้วย

1.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม มีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่สอนตรงกับคุณสมบัติที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น และยังได้อบรมพัฒนาบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ของบุคลากรในการทำงานร่วมกันทุกภาคเรียน จนทำให้ผู้ปกครองสามารถตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ภูวษา รักษากิติ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านครูและบุคลากร มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารควรมีความรู้ คุณธรรม ความสามารถ บุคลิกภาพดี และมีวิสัยทัศน์ และยังสอดคล้องกับ ไอรุณ นุ่มฤทธิ์ (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองมีความต้องการ สูงสุดในเรื่องความรู้ความสามารถของผู้บริหาร

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนญาณเรศวรพัฒนาพิทยาคม อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการตัดสินใจของผู้ปกครองอาจไม่เกี่ยวข้องกับเพศ อาชีพ และรายได้ แต่อาจเกิดจากความพึงพอใจในปัจจัย ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง และศักยภาพของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ความรู้ ความสามารถ สุขภาพร่างกายสมบูรณ์ และเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ จำลอง สุริวงค์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ ไอรุณ นุ่มฤทธิ์ (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยส่วน ประสมทางการตลาดในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ ณีฐวิกร หาราชพันธุ์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนิรมล จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนิรมล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมมีความสำคัญสูงสุดต่อระดับการตัดสินใจของผู้ปกครอง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดทำแผนการจัดเก็บค่าใช้จ่ายที่ชัดเจน และแจ้งผู้ปกครองล่วงหน้าก่อนมีการเก็บค่าใช้จ่ายเสมอ

2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีความสำคัญต่อระดับการตัดสินใจของผู้ปกครอง ดังนั้น โรงเรียนควรมีกระบวนการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาจัดการเรียนการสอน และดำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้อยู่ในโรงเรียนด้วยความมั่นคง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนอื่น ๆ ในจังหวัดพิษณุโลก

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดรัฐและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- จำลอง สุริวงศ์. (2559). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเอกชนให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐวิกร ธรรมาพันธุ์. (2559). การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนิมล จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฟ้าใส นามเทียร, และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลขนาดเล็กในกรุงเทพมหานคร. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(4), 327 - 338.
- ภูษา รักษาภักดี, และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(3), 28 - 40.
- ภูษิตย์ วงษ์เล็ก. (2559). ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(3), 226 - 237.
- ไอรุภา นุ่มฤทธิ์. (2560). ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก *

รัตนาภรณ์ ก้อนแก้วมูล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก จำแนกตาม อาชีพ และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอนุบาลเพชร จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ค่า t-test for independent samples ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษาดังนี้ 1) ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.128) 2) ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านระบบการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, การบริหารจัดการศึกษา, โรงเรียนอนุบาล

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์

Parents' Opinions on Education Administration in Anubanphetchara School Wangchao District Tak Province

Rattanaphon Konkaewmoon¹

Abstract

This research is an exploratory research, the objectives of this research were 1) to study the parents' opinions on education administration in Anubanphetchara School Wangchao district Tak province 2) to study and compare parents' opinions on education administration in Anubanphetchara School Wangchao district Tak province classified by occupation and educational background. The sample group parents of students studying in grades 1 - 6, academic year 2016, Anubanphetchara School, 205 people. The tool used for data collection were questionnaires. Statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and one-way ANOVA, the t-test for independent samples was at the implied level, statistically significant at .05.

The research findings are as follows: 1) Parents' opinions on education administration in school at a high level of agreement in all aspects ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.128) 2) the parents of different occupations had no statistically significant difference in opinions on educational administration of Anubanphetchara School Wangchao district Tak province at the .05 level and when considering each aspect, it appears that personnel quality in teaching and learning activities budget management the readiness of the place the relationship between the school and the community differed not statistically, except for the administrative system, the difference was statistically significant at the .05 level and 3) the parents with different educational backgrounds There are opinions on the school's educational administration of Anubanphetchara School Wangchao district Tak province ,overall, the difference was not statistically significant.

Keywords: Opinions, Education Administration, Education in Primary Level

¹ Student in Master of Education Degree in Educational Administration, Rajapark Institute

บทนำ

การศึกษาถือเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้คุณธรรมให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ การเตรียมคนให้มีคุณลักษณะมองกว้างคิดไกล และใฝ่ดี การเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันแต่การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ในชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้นในการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5)

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 81 กล่าวว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ” ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ออกมารองรับโดยบัญญัติไว้ในหมวดที่ 1 บททั่วไปความมุ่งหมายและหลักการมาตราที่ 9(6) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น” ซึ่งเป็นการให้ประชาชน ผู้ปกครอง นักเรียนหรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้เพียงหน่วยงานของรัฐเท่านั้นที่จะจัดการศึกษาได้

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 4 โรงเรียนเอกชน ได้แก่ สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการให้การศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกพลัตรวมกัน ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา คือ โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลประถมศึกษาและมีมัธยมศึกษา แบ่งตามลักษณะการให้ความช่วยเหลือจากรัฐ คือ โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐและโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐโรงเรียนทั้ง 2 ประเภทอยู่ในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน บทบาทของการศึกษาเอกชนต่อการพัฒนาประเทศชาติทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์สังคมเศรษฐกิจและการเมืองเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกัน นอกจากนี้การมี การศึกษาส่วนนี้จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้การศึกษาภาครัฐต้องปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยรวมของประเทศอีกด้วย (จรัส นองมาก, 2537, หน้า 4)

โรงเรียนจึงต้องมีการเร่งพัฒนาจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีคุณภาพทั้งมาตรฐานคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพกระบวนการจัดการศึกษาทำให้เกิดการแข่งขันในเรื่องคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานของตนเองได้เข้ารับการศึกษาจากโรงเรียนที่มีคุณภาพคุณภาพการจัดการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ทุกฝ่ายควรจะต้องคำนึงถึงว่าการเรียนการสอนระบบนี้มีคุณภาพ เป็นที่น่าพอใจเพียงใด อันหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นผลผลิตที่สำคัญของการจัดการศึกษาและเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ของประเทศชาติ (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 49)

จากผลการรายงานกิจกรรมประชุมผู้ปกครองและกิจกรรมอื่น ๆ ในปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนผู้ปกครองที่เข้าร่วม มีจำนวนน้อย ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ กอปรกับการลดจำนวนของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยมีสาเหตุ มาจากการเพิ่มจำนวนของโรงเรียนเอกชนในอำเภอวังเจ้า อีกทั้งอำเภอวังเจียยังมีระยะทางที่ไม่ไกลจากอำเภอเมือง จึงเป็นอีก สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้า去学习ในตัวเมืองมากขึ้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลพิเชษฐ์ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ควรศึกษา จึงสนใจศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิเชษฐ์ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก เพื่อนำมาเป็น ข้อมูลสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิเชษฐ์ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ทั้งด้านระบบการบริหาร คุณภาพของบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลพิเชษฐ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดตาก จำแนกตาม อาชีพ และวุฒิการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดตาก ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านระบบการบริหารด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงาน ด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยทำการศึกษาภายใต้ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษาและหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอนุบาลเพชร จากจำนวน 426 คน

กลุ่มตัวอย่าง การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้การเทียบสัดส่วนประชากรจากตารางค่าสัดส่วนของ Krejcie & Morgan (1970, p.608) ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.50 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อาชีพ วุฒิการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดตาก ประกอบด้วยด้านระบบการบริหาร ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอน คือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียน
2. รวบรวมเนื้อหาสาระ ที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย ประมวลเพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า
3. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัย
4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดตาก
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง และนำข้อเสนอแนะมาทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แนะนำ
6. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามในด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของสำนวนภาษา และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
7. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) มีค่า 1.00 โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
+1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน
0 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา ไม่แน่ใจว่าจะนำไปวัดได้
-1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)

R หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ถ้าค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.60 ถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ สามารถนำไปใช้วัดได้ ถ้าข้อคำถามใดมีค่าน้อยกว่า 0.60 ข้อคำถามนั้นก็ถูกตัดออกไป หรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ ให้ดีขึ้น

8. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธี Cronbach's Alpha coefficient

10. จัดทำแบบสอบถามฉบับ Cronbach (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.750 (เกณฑ์ในการพิจารณาความเชื่อมั่นของ Garrett (1965, p.29) กำหนดว่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.71 - 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอสถาบันรัชต์ภาคย์ ขอให้ออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเพชรฯ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ส่งหนังสือไปยังผู้บริหารโรงเรียนพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองนักเรียนด้วยตนเองกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรฯ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรฯ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก จำแนกตาม อาชีพ และวุฒิการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอนุบาลเพชรฯ จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับอาชีพ และวุฒิการศึกษา จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรฯ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก 6 ด้าน จำนวน 58 ข้อ คำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert Scale)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ค่า t-test for independent samples

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.128) และเมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ด้านระบบการบริหาร ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน ด้านการบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีค่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน

2. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านระบบการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก มีประเด็นสำคัญ นำเสนอได้ดังนี้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก มีค่าเฉลี่ยด้านระบบการบริหาร ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีค่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองนักเรียนย่อมมีความคาดหวังต่อสถาบันการศึกษาที่เลือกนำบุตรหลานมาศึกษาจะสามารถให้การศึกษานักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ด้านระบบการบริหาร พบว่า วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในการบริหารจัดการการศึกษาที่ว่า นักเรียนมีศักยภาพตามสมรรถนะสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ คุณธรรม สู่ความเป็นอาเซียน เพื่อเป็นคนดีในสังคมและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (โรงเรียนอนุบาลเพชร, 2559) ทำให้ผู้ปกครองมีความไว้วางใจ และมีความต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow, 1954, pp.14 - 15) ที่อธิบายถึงความต้องการที่มีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรม คือความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองระดับความต้องการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มนุษย์มีความต้องการด้าน ร่างกาย ก่อนจึงจะเกิดความต้องการทางด้านจิตใจ ซึ่งระดับความต้องการมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นโดยมี ความต้องการขั้นพื้นฐานไปสู่ความต้องการระดับสูง กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีความต้องการก็จะเกิดแรงจูงใจในการตอบสนองความต้องการ และเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วจึงจะมี ความต้องการความปลอดภัย แต่ถ้าบุคคลยังไม่รู้สึกว่าการปลอดภัย ความต้องการด้านอื่นที่สูงขึ้นไปก็จะยังไม่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการตอบสนองความต้องการและด้านบุคลากรโรงเรียน ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ หัตถยา อิทธิคม (2549) พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองในด้านการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาด้านระบบการบริหาร ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านความพร้อมของสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองต้องการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ด้านระบบบริหาร คุณภาพบุคลากร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารงานด้านงบประมาณ ความพร้อมของสถานที่ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก จำแนกตามอาชีพ และวุฒิการศึกษา พบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านระบบการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองย่อมต้องการให้บุตรหลานมีความรู้ความชำนาญที่สามารถนำมาใช้กับกิจการของตนเองได้ บางอาชีพต้องการให้บุตรหลานมีความรู้และประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตในอนาคต ทำให้มีมุมมองและความต้องการที่แตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพ

ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับต่ำย่อมมีความต้องการให้บุตรหลานสำเร็จการศึกษาที่สูงขึ้นและมีความคาดหวังต่อการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนในระดับมาก เพื่อให้บุตรหลานของตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมุ่งหวังให้บุตรหลานต่อความสำเร็จทางการเรียนและมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่ครบถ้วนเหมาะสมกับวัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นรินทร วังศ์มณีนิล (2551) พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความต้องการด้านบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานงบประมาณและสอดคล้องกับการศึกษาของ สุตาวัลย์ สิลากุล (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางพลัดในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชร อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่า

1. โรงเรียนควรปรับปรุงระบบการบริหารให้เหมือนกับบ้านหลังที่สองของนักเรียน และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน
2. ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและความถนัดในงานที่รับผิดชอบมากขึ้นและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองและมีจิตวิญญาณของครู
3. ควรมีการฝึกอบรมด้านความสามารถในการจัดกิจกรรม และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ และคิดวิเคราะห์เป็น
4. โรงเรียนควรมีการจัดทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอนเด็กปฐมวัยอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการโรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างครบถ้วนและเป็นประโยชน์กับโรงเรียนอื่น ๆ
2. ควรศึกษาคุณภาพของการจัดการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในระดับอนุบาลและประถมศึกษา เพื่อทราบถึงคุณภาพด้านต่าง ๆ และปัญหาที่ควรปรับปรุง เพื่อให้โรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ตซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- จำรัส นองมาก. (2537). โรงเรียนราษฎร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- นรินทร วังศ์มณีนิล. (2551). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนอริยวิทย์ จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนอนุบาลเพชร. (2559). ประวัติโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก <http://e-mailanubanphetchara@hotmail.com>.
- 1 ตุลาคม 2559.
- _____. (2559). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR). ตาก: โรงเรียนอนุบาลเพชร.

- สุดาวลัย ลีลากุล. (2548). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).** มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- หัตถยา อธิคม. (2549). **ความต้องการของผู้ปกครองในด้านการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).** มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- Cronbach, Joseph Lee. (1970). **Essential of Psychological Testing.** (3rded.). New York: Harper and Row.
- Garrett, Henry E. (1965). **Testing for teachers.** New York: Van No strand Reinhold.
- Krejcie, Robert V., & Daryle, Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," in **Educational and Psychological Measurement.** 30(3).
- Maslow, A. H. (1954). **Motivation and Personality in the Classroom.** New York: Harper & Brother.

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วม ในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี*

เยาวเรศ ภัคคีจิต¹

ภริญา โพธิพิทักษ์²

จรินทร์ สุขชานน³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 4) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บุคคลในชุมชน องค์กรชุมชน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกการประชุม 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ 6) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และ 7) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสังเคราะห์ข้อมูลเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) จังหวัดอุทัยธานีมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงโดดเด่นด้านศิลปะวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ด้านประวัติศาสตร์มีโบราณสถานและโบราณวัตถุ ด้านประเพณี เทศกาลมีประเพณีตักบาตรเทโว ตักบาตรทางน้ำ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ วิถีชีวิตชาวแพสะแกกรัง สถานที่สำคัญในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น และภูมิปัญญาในท้องถิ่น 3) นักเรียนมีพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และจากปราชญ์ชาวบ้าน และ 4) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนากระบวนการเรียนรู้, ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

* บทความวิจัย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

The Development Learning Process About the Art Cultural and Local Wisdom of the Students to Support in a Guideline for Cultural Tourism as Participatory Community Sakae Krang River Uthai Thani Province

Yaowares Pakdeejit¹

Piraya Photipitak²

Jarinton Sukkanon³

Abstract

The purposes of this research were to 1) to study of cultural tourism resources 2) to create a learning management plan for promoting cultural tourism 3) to study learning behavior and learning process of learners through learning activities in promoting cultural tourism and 4) to study the opinions on learning management in promoting cultural tourism by the community participating in the Sakae Krang river basin Uthai Thani province. The population used in this group is 2 groups, namely group 1, community members, community organizations, group 2, school administrators, teachers and students of Anubanmuanguthaithani school. The tools used in the research were 1) meeting record form 2) questionnaire 3) interview form 4) form of learning management plan 5) quality assessment form, learning management plan 6) learning behavior observation form and 7) opinion questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and synthesize the data, compose, write as a sort.

The results were as follows 1) Uthai Thani province Have high potential tourism resources outstanding in art culture and way of life of the people in the Sakae Krang river basin history there are archaeological sites and antiques in the tradition, give alms to the water and have a variety of local wisdom 2) there are 4 learning management plans for promoting cultural tourism, the Sakae Krang river raft, including important places in the lowland area, although Sakae Krang water local traditions and culture and local wisdom and 3) students have a common behavior and learning process, knowledge seeking process, group process ,create knowledge by yourself, brainstorm together, think together, do learn from the learning resources and from the villagers and 4) students have opinions on learning management in promoting cultural tourism by community participation the overall picture is at a high level.

Keywords: Development Learning Process, Art Cultural and Local Wisdom, Guideline for Cultural Tourism

¹ Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Lecturer Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ General Administration Officer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถือว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงอยู่ในโลกจริงหรือชีวิตจริง การเรียนวิชาในห้องเรียนยังเป็นการเรียนแบบสมมติ “ดังนั้นครูเพื่อศิษย์จึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์” ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของศิษย์จากเน้นเรียนวิชา เพื่อได้ความรู้ให้เลยไปสู่การพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่ การเรียนรู้ยุคใหม่ต้องเรียนให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหน้าที่ของครูเพื่อศิษย์จึงต้องเปลี่ยนจากเน้น “สอน” หรือ สั่งสอนไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ แก่ศิษย์ ให้ศิษย์ได้เรียนจากการลงมือปฏิบัติ และศิษย์ออกแบบทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นี้ จากการลงมือปฏิบัติของตนเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนักเรียน เน้นการออกแบบทักษะในการเรียนรู้ และค้นคว้าหาความรู้มากกว่าตัวความรู้ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากทำโดดเดี่ยว คนเดียว เป็นทำงานและเรียนรู้จากการทำหน้าที่ครูเป็นทีม โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อันได้แก่กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้า ผึกปฏิบัติ ผึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นมีความพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะเน้นที่การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคมโดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งนอกเหนือจากสถานที่แล้วเทศกาลและงานฉลองรวมไปถึงสินค้าพื้นเมืองในพื้นที่ต่าง ๆ จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเชิงวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการอนุรักษ์และการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นความภาคภูมิใจของประเทศแล้ว ยังมีคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา และมานุษยวิทยา อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศผ่านทางการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามการที่นักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นจะนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยวและการสูญเสียมูลค่าทางวัฒนธรรม จึงอาจจะกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนดาบสองคมถ้าไม่มีการวางแผนอย่างเหมาะสม การจัดการเพื่อรักษามรดกของการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อนำไปสู่การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ, และศรัณยา แสงลิ้มสุวรรณ, 2555)

วิถีความเป็นอยู่ของชุมชนเรือนแพ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการประมงน้ำจืด โดยการเลี้ยงปลาในกระชัง ชาวเรือนแพก็ยังจับปลาจากในลำน้ำสะแกกรัง หรือแหล่งน้ำอื่น ๆ มาทำเป็นปลาแห้ง ปลาเค็ม แล้วนำไปขายในตลาดเพื่อเป็นรายได้ให้กับครอบครัว จะเห็นได้ว่าความเป็นบริบทท้องถิ่น ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตชุมชนของไทย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความอุดมสมบูรณ์ทุกภูมิภาค หากการจัดการศึกษาจัดให้ทุกคนรักหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่น รู้จักอนุรักษ์และพัฒนา ก็จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าได้ ปัจจุบันนี้กระแสโลกกำลังให้ความสำคัญกับความเป็นชุมชนท้องถิ่น สารการเรียนรู้ท้องถิ่นจะเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องปลูกฝังพัฒนาให้เยาวชนเกิดสำนึกรักท้องถิ่น รักบ้านเกิด รักภูมิภาคของตน และรักประเทศของตน ในที่สุด ดังนั้น การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทชุมชนในท้องถิ่นเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนในชุมชนเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรังได้เรียนรู้ รักและหวงแหนและยังคงสืบสานวัฒนธรรม ความเป็นบริบทท้องถิ่นลุ่มแม่น้ำสะแกกรังต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องอาศัยแหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งชุมชนชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการผสมผสานด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานก่อให้เกิดวิถีชีวิตจากการเรียนรู้ภายในท้องถิ่น และวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างและโดดเด่น อันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชุมชนชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างวิถีแห่งการเรียนรู้ สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชน สังคม

เกิดความมุ่งมั่นรัก และเพียรพยายามในการแสวงหาความรู้อันจะส่งผลให้สามารถวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นำไปสู่การตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นพร้อมที่จะเติบโตเป็นพลโลกได้อย่างมีคุณภาพบนรากฐานของความเป็นไทย ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักการทำงานของสมองและการสร้างความรู้ของผู้เรียน จะเป็นเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เน้นเฉพาะความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการสร้างความรู้ การสะท้อนความคิด การไตร่ตรองเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และคุณค่าของความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์เพื่อตนเอง ชุมชนหรือสังคม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจึงไม่ตายตัว ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องได้รับการเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ การสืบเสาะหาความรู้ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ครุจะมีบทบาทเป็นผู้พัฒนาขึ้นเมื่อนักเรียนสามารถสืบค้นสรุปและปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเอง ครุจะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริม ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์ที่สมดุลระหว่างครู นักเรียน และบริบทแวดล้อมในชั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการในการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าตนเองจึงสำคัญยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี เพื่อออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้ที่ลึกซึ้ง มีความสุขกับการเรียนเป็นคนเก่ง ฉลาด รู้จักคิดวิเคราะห์ และใฝ่รู้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้ผู้เรียน รัก ห่วงแหน ภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน และเรียนรู้และสืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นของตน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลป วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วม ในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานีดังแสดงในภาพที่ 1

ข้อมูลนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ที่ได้ (Output)
ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี	แผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	- พฤติกรรมการเรียนรู้ - กระบวนการเรียนรู้ - ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อเก็บข้อมูล โดยใช้เทคนิค AIC และหรือ PRA สัมภาษณ์เจาะลึก เสนวนากลุ่ม การสังเกต จัดประชุมกลุ่มย่อย และทดลองปฏิบัติการตามแนวทางที่ได้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ชาวแพะสะแกกรัง บุคคลในชุมชน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสำรวจบริบทชุมชนและแบบสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึก แบบสัมภาษณ์
2. ระบุนิยามและประเด็นหลักในแบบบันทึกและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมในการศึกษาวิจัย
3. สร้างแบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ตามประเด็นและเนื้อหาที่กำหนด
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเวทีชี้แจงและเตรียมความพร้อมชุมชน
2. ลงพื้นที่ศึกษาบริบทชุมชน วิถีชีวิตของคนในลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานีและบันทึกการสำรวจ และบันทึกการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

ข้อมูลจากแบบสำรวจ บันทึกข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานีจากการลงพื้นที่นักวิจัย ครูผู้สอน และชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อบ่งชี้เนื้อหา
2. แบบบันทึกหน่วยการเรียนรู้
3. แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้
4. แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึก แบบฟอร์มโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้
2. ระบุนิยามและประเด็นหลักในแบบบันทึก แบบฟอร์มโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมในการศึกษาวิจัย
3. สร้างแบบบันทึก แบบฟอร์มโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ตามประเด็นและเนื้อหาที่กำหนด
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดกลุ่มระดมสมองพัฒนาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
3. บูรณาการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้
4. ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

ข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การทดลองใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนชุมชน ราษฎรชาวบ้าน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี รวมทั้งสิ้น จำนวน 70 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินกระบวนการเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย
2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และแบบประเมินกระบวนการเรียนรู้
3. นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และแบบประเมินกระบวนการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อ ประสานงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง และนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มอบให้หัวหน้าหน่วยงานของครูผู้สอน นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. รวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และแบบประเมินกระบวนการเรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

ข้อมูลพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี รวมทั้งสิ้น จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย
2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม เพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อ ประสานงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง และนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มอบให้หัวหน้าหน่วยงานของครูผู้สอน นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา อุทัยธานี เขต 1

2. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ปรับแก้ไขแล้ว ไปให้นักเรียน ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และตัวแทนชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ทำแบบสอบถาม

3. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความเหมาะสม และระดับความพึงพอใจดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00
เหมาะสมมาก	มีคะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50
เหมาะสมปานกลาง	มีคะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50
เหมาะสมน้อย	มีคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50
เหมาะสมน้อยที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ทรรศนการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ผู้วิจัย ครูผู้สอนและตัวแทนชุมชน ได้ลงพื้นที่สำรวจ และจัดประชุมบันทึกข้อมูลทรรศนการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี โดยได้ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. สถานที่สำคัญในด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

1.1 วัดอุโปสถาราม เป็นวัดที่บอกเล่าวิถีชีวิตของชาวอุทัยธานี ได้อย่างดีอยู่บนเกาะเทโพริมฝั่งแม่น้ำสะแกกรัง เป็นวัดสำคัญคู่บ้านคูเมืองที่เงียบสงบ แต่เต็มไปด้วยความงดงามทางวัฒนธรรม

1.2 วัดจันทาราม (ท่าซุง) เป็นวัดที่มีความสวยงามเป็นอย่างมาก เอกลักษณ์ของวัดนี้ คือ วิหารแก้ว 100 เมตร ตกแต่งประดับประดาไปด้วยแก้วใสวาววับทั้งภายในและภายนอก

1.3 พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น อุทัยธานี ได้จัดตั้งขึ้นเป็นทางการ เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2525 โดยใช้ตัวอาคารเดิมของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ซึ่งเป็นอาคารไม้สองชั้น มีอายุกว่า 80 ปี เป็นที่จัดแสดงสิ่งต่าง ๆ ระหว่างวิชาการสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอุทัยธานีในอดีตและปัจจุบัน

2. ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

2.1 ประเพณีตักบาตรเทโว เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ตักบาตรเทโว หรือเรียกว่า การตักบาตรเทโวโรหณะ ซึ่งคำว่า “เทโว” ย่อมาจาก “เทโวโรหณะ” แปลว่า การเสด็จจากเทวโลก การตักบาตรเทโวจึงเป็นการระลึกถึงวันที่พระพุทธองค์เสด็จกลับจากการโปรดพระพุทธมารดาในเทวโลก ประเพณีการทำบุญกุศลเนื่องในวันออกพรรษาของทุกปี

2.2 ประเพณีจัดโต๊ะหมู่บูชาช้าง ในอดีตจังหวัดอุทัยธานีเป็นเมืองท่าไม้ ซึ่งจะต้องใช้ช้างช่วยในการชักลากซุง เมื่อช้างล้มก็เก็บงาเอาไว้ บ้านคหบดีส่วนใหญ่จึงมีช้างบ้านหลาย ๆ คู่ เป็นมรดกตกทอดมาถึงลูกหลาน ชาวบ้านในตลาด

อุทัยธานีจะนำโตะหมู่บูชามาตั้งหน้าบ้านและนำงาช้าง มาประดับโตะหมู่บูชาด้วย เพื่อแสดงฐานะของแต่ละบ้านว่าใครจะมีงานมากกว่ากัน ต่อมาเมื่อมีการแห่ขบวนรถพุทธประวัติในวันตรุษสงกรานต์ที่วัดอุทัยธานี

2.3 ประเพณีตักบาตรทางน้ำ ชาวอุทัยธานี ยังคงวิถีชีวิตแบบชาวแพที่สืบทอดมาช้านานเรือนแพแต่ละหลังที่ทอดยาวไปตามแนวโค้งของแม่น้ำลำนแต่มีบ้านเลขที่สายน้ำสะแกกรังจึงเสมือนถนนสายหลักของชาวแพ และพระสงฆ์ที่วัดอุโปสถารามก็ยังคงพายเรือบิณฑบาตยามเช้าซึ่งเป็นประเพณีตักบาตรทางน้ำที่หาชมยาก

3. ของดีเมืองอุทัยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 ขนบปึงสังขยา เป็นของฝากที่มีชื่อเสียงอย่างหนึ่งของจังหวัดอุทัยธานี

3.2 ปลาแรดสะแกกรัง เป็นปลาเลี้ยงในแม่น้ำสะแกกรัง ตัวโตขนาด 2 กิโลกรัม ใช้ทอดกรอบกับกระเทียม พริกไทยรสอร่อยจิ้มน้ำปลามะนาว

3.3 ปลาอย่าง ปลาเนื้ออ่อนอย่าง ปลากระดี่และรมควันอย่างโบราณ หรือจะใช้วิธีซื้อปลามาแล้วจ้างทางร้านย่างก็ได้ ซึ่งนิยมย่างบนแพในแม่น้ำสะแกกรัง

3.4 หน่อไม้รวกเขาสะแกกรัง เป็นหน่อไม้จากต้นไผ่รวกที่ขึ้นบนเขาสะแกกรัง มีรสชาติหวานกรอบ บรรจุน้ำตาลเพื่อเป็นของฝาก สามารถเก็บไว้ได้นานนับปี หน่อไม้หน่อสั้นสำหรับ รับประทานกับน้ำพริก และหน่อยาวสำหรับใช้ประกอบอาหาร

3.5 เครื่องจักสานทำจากหวาย เป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่บนเกาะเทโพ ทำเป็นกระเป๋าลือ ตะกร้า กระบุง กระจาด นอกจากนี้ยังมีเครื่องจักสานทำจากผักตบชวา เช่น หมวก และ กระเป๋า

3.6 ขนมหงอกแกล ต่ำบลหนองแกล อำเภอ จังหวัดอุทัยธานี เป็นขนมที่ทำกันมาแต่โบราณ มักทำกันในวันเทศกาลตรุษสงกรานต์ และประเพณีการแต่งงาน เป็นขนมชั้นหมากที่สำคัญ และเป็นมิ่งขวัญของการแต่งงาน เคล็ดขนมกองอยู่กับการปั้นเป็นวงกลมเหมือนนกเกียน (งวงเวียน) กากะบาดผ่ากลางเรียกว่า “ก่า” วงกลมภายนอกหมายถึงการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของชีวิต และกำหนดถึง ความมั่นคงของชีวิต เมื่อผู้ได้รับประทานแล้ว จะรุ่งเรืองก้าวหน้าและมั่นคง มีความสุขสบายตลอดชีวิต ซึ่งคนโบราณถือว่า ถั่วเขียว เจริญงอกงามไว้มาก

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี มาวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหา จัดทำโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี เป็นแผนบูรณาการโดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ซึ่งในการดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี มีจำนวน 4 แผน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 1 เรื่อง วิถีชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 2 เรื่อง สถานที่สำคัญในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง
3. แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 3 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น
4. แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยภาพรวมได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน ได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัดอุทัยธานี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสถานที่สำคัญ อันได้แก่ พิพิธภัณฑสถานประวัติศาตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดอุทัยธานี โดยได้เรียนรู้ รับฟังการบรรยาย จากวิทยากรของชุมชน และจัดบันทึกความรู้ลงในใบงาน

2. ครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มตัวแทนชุมชนชาวแพสะแกกรัง ได้ร่วมกิจกรรมศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพและสิ่งแวดล้อมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง และนำความรู้ที่ได้ลงพื้นที่จริง ไปสรุปความรู้ เนื้อหาสาระ

3. ครู นักเรียน ประชาชนชาวบ้าน และตัวแทนผู้นำชุมชนร่วมกันศึกษาเรียนรู้สถานที่สำคัญ วัฒนธรรมประเพณีในบริเวณวัดอุโปสถาราม โดยมีประชาชนชาวบ้านมาเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และศิลปะฝาผนังในโบสถ์ และสถานที่สำคัญ ๆ ในบริเวณวัด นักเรียนจดบันทึกและเขียนสรุปองค์ความรู้เป็นแผนผังความคิดรอบยอด และนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ครู นักเรียน และชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ อันได้แก่ ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีจัดโต๊ะหมู่บูชาประดับงาช้าง และประเพณีแข่งเรือยาว ซึ่งจัดขึ้นในวันออกพรรษา

5. ครูและนักเรียน ศึกษาเรียนรู้เนื้อหาสาระเกี่ยวกับได้รวบรวมข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุทัยธานี วิถีชีวิตชาวแพ สะแกกรัง ประเพณี สถานที่สำคัญ ของดีเมืองอุทัย และอื่น ๆ ในฐานความรู้กลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น ไปดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยชุมชนมีส่วนร่วม และศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี จึงขอเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยภาพรวม ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปของกระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม ศึกษาสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ใช้วิธีการทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และระดมความคิด จัดเวทีชาวบ้าน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยังออกแบบให้นักเรียนได้ลงพื้นที่สำรวจ เก็บข้อมูล สังเกต และสัมภาษณ์และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยน และมีประชาชนชาวบ้านที่เป็นผู้รู้มาถ่ายทอดเนื้อหา และร่วมนำครูและนักเรียนในแต่ละโรงเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ และมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียนอีกด้วย ทั้งนี้ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ล้วนเป็นสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนและเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง ดังนี้

1. เรื่องวิถีชีวิตชาวแพกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้บอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของวิถีชีวิตชาวแพ มีความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ และวิเคราะห์ผลกระทบต่องานวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้ และผู้เรียนจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์วิถีชีวิตชาวแพได้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของวิถีชีวิตชาวแพ แหล่งกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนชาวแพแหล่งกลุ่มแม่น้ำสะแกกรังเมืองอุทัยธานี และสามารถเผยแพร่ข้อมูลวิถีชีวิตชาวแพ แหล่งกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานีได้

2. เรื่องสถานที่สำคัญในเขตกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวประวัติความเป็นมาวัดอุโปสถาราม วัดจันทาราม (ท่าซุง) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดอุทัยธานี บอกลักษณะทางกายภาพของโบราณสถานโบราณวัตถุในวัดต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำความสะอาดและเข้าร่วมกิจกรรมการทางศาสนาในวัดต่าง ๆ

3. เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญของประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีจัดโต๊ะหมู่บูชางาช้างและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในงานประเพณี ร่วมกิจกรรมตักบาตรทางน้ำกับชุมชนชาวแพ แสดงความคิดเห็นแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น และผู้เรียนมีส่วนร่วมและจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ประเพณีต่าง ๆ

4. เรื่องภูมิปัญญาในท้องถิ่น ผู้เรียนรู้ อธิบายประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ ของดีเมืองอุทัย อันได้แก่ ขนมหึงสังขยา ปลาแรด ปลาช่อน หน่อไม้ไผ่รวก เครื่องจักสาน ขนมหึง กล้วยฉาบ มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในขั้นตอนและวิธีการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติการทำขนมหึง การทำกล้วยฉาบ และเครื่องจักสาน ผักสานพัดจากไม้ไผ่ เป็นต้น และสามารถส่งเสริม อนุรักษ์และนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม

การเรียนรู้ในเรื่องวิถีชีวิตชาวแพสะแกกรัง สถานที่สำคัญในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ไปให้นักเรียนประเมินและแสดงความคิดเห็น ซึ่งขอเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านเนื้อหาสาระ				
1	เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	4.47	0.50	มาก
2	เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.57	0.50	มากที่สุด
3	เนื้อหาสาระมีความถูกต้อง ข้อมูลสอดคล้องกับท้องถิ่น	4.50	0.50	มาก
4	ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.75	0.44	มากที่สุด
5	การเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเหมาะสมช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย	4.45	0.65	มาก
รวมเฉลี่ยด้านเนื้อหาสาระ		4.50	0.50	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วม	4.57	0.50	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	4.50	0.50	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.75	0.44	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	4.45	0.65	มาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.45	0.65	มาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นกลุ่ม	4.57	0.50	มากที่สุด
12	กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา	4.50	0.50	มาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและนำความรู้ไปส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานีได้	4.35	0.63	มาก
รวมเฉลี่ยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.52	0.54	มากที่สุด
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้				
14	สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความน่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา	4.48	0.50	มาก
15	แหล่งเรียนรู้ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความหลากหลายตามลักษณะกิจกรรม	4.18	0.39	มาก
16	วิทยากรชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านมีความรู้ ความสามารถและถ่ายทอดความรู้ได้ดี มีความน่าสนใจ	4.38	0.49	มาก
17	สื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความน่าสนใจ	4.28	0.45	มาก
รวมเฉลี่ยด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้		4.33	0.50	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล				
18	ครูวัดผลและประเมินผลได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เรียนและเนื้อหาที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.85	0.76	มาก
19	ครูผู้สอนมีการประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	3.53	0.50	มาก

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
20	การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ชิ้นงาน ทำให้ผู้เรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.55	0.50	มาก
	รวมเฉลี่ยด้านการวัดและประเมินผล	3.64	0.14	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.34	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาสาระ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

อภิปรายผล

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี พบว่า จังหวัดอุทัยธานี มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงโดดเด่นด้านศิลปะ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ด้านประวัติศาสตร์ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุ ด้านประเพณี เทศกาล มีประเพณีตักบาตรเทโว ตักบาตรทางน้ำ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรด้านวิถีชีวิตชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง มีเรือนแพที่เป็นสถาปัตยกรรมที่สร้างที่อยู่อาศัย และชาวแพจะใช้เรือในการคมนาคม เรือนจะแยกเป็น 2 ส่วน คือ ห้องนอนและห้องเอนกประสงค์ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อันได้แก่ ทำกับข้าว นั่งเล่น และชาวแพยังได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลในเรื่องระบบไฟฟ้า และห้องน้ำต่อติดกับแพ และอื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมร ฤกษ์พันธุ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในบริบทพลวัตภูมิทัศน์วัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนชาวแพ แม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษาเกิดจากการที่ชาวชุมชน ได้ปรับเปลี่ยนรูปทรงทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนเพื่อการอยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมโดยให้สัมพันธ์กับการจัดวางเนื้อที่ใช้งานทั้งภายในและภายนอกเพื่อตอบสนองกิจกรรมในการดำรง ชีวิตได้อย่างเหมาะสม และประสานกลมกลืนกัน ตลอดจนมีการใช้วัสดุก่อสร้างที่แสดงถึงสัจจะของธรรมชาติของวัสดุในท้องถิ่น นอกจากนี้ จังหวัดอุทัยธานียังมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรมมากมาย ซึ่งในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในท้องถิ่น อันได้แก่ วัดอุโปสถาราม วัดจันทาราม (ท่าซุง) และวัดอื่น ๆ ตลอดจนพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดอุทัยธานี ที่สะท้อนศิลปะและวัฒนธรรมของชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง และคนในจังหวัดอุทัยธานี เช่น วัดอุโปสถาราม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสะแกกรัง สิ่งก่อสร้างสำคัญของวัดมีอุโบสถ และวิหารเก่า ที่มีภาพจิตรกรรมฝาผนังอยู่ภายในหอประชุมอุทัยธรรมสภา เป็นอาคารไม้สักทั้งหลัง และแพโบสถ์น้ำที่สร้างขึ้นเพื่อรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และวัดจันทาราม (วัดท่าซุง) มีโบสถ์ขนาดเล็ก ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังฝีมือพื้นบ้าน รวมทั้งมีท่าเรือคอนกรีตริมฝั่งแม่น้ำเพื่อรองรับพุทธศาสนิกชนที่เดินทางมาทางน้ำ ซึ่งสร้างโดยพระราชมหาวิระ ถาวโร (หลวงพ่อกุญชีสิงดำ) พระเถระที่มีชื่อเสียงเป็นบริเวณพุทธาวาสที่น่าชมมาก และสถานที่สำคัญในท้องถิ่นอีกแห่งหนึ่ง นั่นคือ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดอุทัยธานี เป็นอาคารไม้สองชั้น มีอายุกว่า 80 ปี เป็นที่จัดแสดงสิ่งต่าง ๆ ผสมผสานระหว่างวิชาการ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอุทัยธานีในอดีตและปัจจุบัน ในด้านประเพณี เทศกาลในท้องถิ่น จังหวัดอุทัยธานีมีประเพณีที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีตและปฏิบัติกันมาจนถึงทุกวันนี้ คือ ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีจัดโต๊ะหมู่บูชาทางช้าง การตักบาตรทางน้ำ ประเพณีแข่งเรือยาว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ ภักดีจิตร และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและพัฒนาฐานความรู้ลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี ได้ศึกษาบริบทชุมชน วิถีชีวิตของคนในลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ชุมชนชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ในด้านวัฒนธรรมและ

ประเพณีของชุมชนชาวเรือนแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา มีวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ ๑ อันได้แก่ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีการแข่งขันเรือยาว และในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดอุทัยธานี มีผลิตภัณฑ์จากกลุ่มชาวบ้าน และสินค้าที่รู้จักและนิยมกันมากมาย อันได้แก่ ขนมปังสังขยา ปลาแรดสะแกกรัง ปลาอย่าง หน่อไม้รวกเขาสะแกกรัง เครื่องจักสานทำจากหวาย ขนมงกหนองแก เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรในท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานีจนถึงทุกวันนี้

2. แผนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี มีจำนวน 4 แผน อันได้แก่ หน่วยที่ 1 เรื่อง วิถีชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง หน่วยที่ 2 เรื่อง สถานที่สำคัญในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง หน่วยที่ 3 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น และหน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการสืบค้นองค์ความรู้ กำหนดเนื้อหาสาระ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน โดยครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน ได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจังหวัดอุทัยธานี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสถานที่สำคัญ อันได้แก่ พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดอุทัยธานี โดยได้เรียนรู้ รับฟังการบรรยาย จากวิทยากรของชุมชน และจัดบันทึกความรู้ลงในใบงาน นอกจากนี้ ครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มตัวแทนชุมชนชาวแพสะแกกรัง ได้ร่วมกิจกรรมศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ อาชีพ และสิ่งแวดล้อมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง และนำความรู้ที่ได้ลงพื้นที่จริง ไปสรุปความรู้ เนื้อหาสาระ ร่วมกันศึกษาเรียนรู้สถานที่สำคัญ วัฒนธรรมประเพณี ในบริเวณวัดอุโปสถาราม โดยมีปราชญ์ชาวบ้านมาเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และศิลปะ ฝาผนังในโบสถ์ และสถานที่สำคัญ ๆ ในบริเวณวัด นักเรียนจัดบันทึกและเขียนสรุปองค์ความรู้เป็นแผนผังความคิดรอบยอด และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครู นักเรียน และชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ อันได้แก่ ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีจัดโต๊ะหมู่บูชาประดับงาช้าง และประเพณีแข่งเรือยาว ซึ่งจัดขึ้นในวันออกพรรษา ศึกษาเรียนรู้เนื้อหาสาระเกี่ยวกับได้รวบรวมข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุทัยธานี วิถีชีวิตชาวแพสะแกกรัง ประเพณี สถานที่สำคัญของเมืองอุทัย และอื่น ๆ ในฐานความรู้ลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยของ เยาวเรศ ภักดีจิตร และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและพัฒนาฐานความรู้ลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการสืบค้นองค์ความรู้และสร้างบทเรียนท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปของกระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม และการศึกษาสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ใช้วิธีการทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และระดมความคิด จัดเวทีชาวบ้าน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยังออกแบบให้นักเรียนได้ลงพื้นที่สำรวจ เก็บข้อมูล สังเกต และสัมภาษณ์และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยน และมีปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้รู้มาถ่ายทอดเนื้อหา และร่วมนำครูและนักเรียนในแต่ละโรงเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ และมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียนอีกด้วย ทั้งนี้ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ล้วนเป็นสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนและเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และจากปราชญ์ชาวบ้าน โดยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ล้วนเป็นสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนและเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในด้านวิถีชีวิตชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้บอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของวิถีชีวิตชาวแพ มีความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ วิเคราะห์ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้ และจัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์วิถีชีวิตชาวแพ ในด้านสถานที่สำคัญในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวประวัติความเป็นมาวัดอุโปสถาราม วัดจันทาราม (ท่าซุง) พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดอุทัยธานี บอกลักษณะทางกายภาพของโบราณสถานโบราณวัตถุในวัดต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำความสะอาดและเข้าร่วมกิจกรรมการทางศาสนาในวัดต่าง ๆ ในด้านประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญของประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีจัดโต๊ะหมู่บูชางาช้างและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในงานประเพณีตักบาตรทางน้ำกับชุมชนชาวแพ แสดงความคิดเห็นแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น และผู้เรียนมีส่วนร่วมและจัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์ประเพณีต่าง ๆ และในด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่น ผู้เรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ของเมืองอุทัย อันได้แก่ขนมปังสังขยา ปลาแรด ปลาอย่าง หน่อไม้รวก เครื่องจักสาน ขนมงก กัลยธูป มีความรู้ความเข้าใจ

และมีทักษะในขั้นตอนและวิธีการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติการทำขนม การทำกล้วยฉาบ และเครื่องจักสานฝึกสานพัดจากไม้ไผ่ เป็นต้น และสามารถส่งเสริมอนุรักษ์และนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ และสอดคล้องกับ เยาวเรศ ภักดีจิตร และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และพัฒนาฐานความรู้ภูมิปัญญาสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นภูมิปัญญาสะแกกรังที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นนั้น ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนรวมถึงพัฒนา ผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ค้นพบตนเอง เข้าใจความต้องการและทราบถึงระดับความสามารถของตนเอง ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับ ชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหาร การจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้าง ความรู้ใหม่ และทักษะการทำงานอื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนา ไปสู่การเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งเป็น สิ่งที่ผู้สอน ผู้ปกครอง และสังคมปรารถนาอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กล่าวว่ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลให้ผู้เรียนมีวิธีการของ ตนเอง อันเกิดจากสภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมของแต่ละบุคคล สิ่งที่ได้รับได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องทั้งในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ของตนเอง แบ่งได้ตาม กลุ่มของผู้เรียนที่มีลักษณะและวิธีการที่เหมือนกันออกได้เป็นหลายแบบ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในเรื่องระดับของกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ เกร็ก และล็อกฮาร์ท (Craik & Lockhart, 1972) ได้เสนอว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีหลายระดับเราสามารถ เรียนรู้และจำสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายกับตัวเราได้ เพราะมีการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการมากกว่าการกระตุ้นให้เรียนรู้ ความลึก ของกระบวนการเรียนรู้เป็นความละเอียดของกระบวนการ การเรียนรู้แบบลึกจะทำให้เข้าใจได้ละเอียดและระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้มากแต่ไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างที่เรียนรู้จำเป็นต้องมีการเรียนรู้แบบลึกเสมอไป เพราะในการเรียนรู้บางเรื่องก็มีความ ต้องการเพียงแค่ ความรู้ ความจำความเข้าใจและการนำไปใช้ ในขณะที่ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าที่อยู่ในขั้น การเรียนรู้แบบลึก ก็อาจไม่มีความจำเป็น (Cox & Clark, 1998) และสอดคล้องกับ แนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถือว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงอยู่ในโลกจริงหรือชีวิตจริง การเรียนวิชาในห้องเรียนยังเป็ นการเรียนแบบสมมติ “ดังนั้นครูเพื่อศิษย์จึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์” ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด ครูเพื่อ ศิษย์ต้องเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของศิษย์จากเน้นเรียนวิชาเพื่อได้ความรู้ ให้เลยไปสู่การพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุค ใหม่ ย้ำว่าการเรียนรู้ยุคใหม่ ต้องเรียนให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหน้าที่ของครูเพื่อศิษย์จึงต้องเปลี่ยน จากเน้น “สอน” หรือสั่งสอนไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ แก่ศิษย์ ให้ศิษย์ได้เรียนจากการลงมือปฏิบัติ และศิษย์ งามทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นี้ จากการลงมือปฏิบัติของตนเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนักเรียน เน้นการลงมือ ทักษะในการเรียนรู้ และค้นคว้าหาความรู้มากกว่าตัวความรู้ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากทำโดดเดี่ยว คนเดียว เป็นทำงานและเรียนรู้จากการทำหน้าที่ครูเป็นทีม โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อันได้แก่ กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้ กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุข ที่จะเรียน

4. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้และฝึกปฏิบัติงาน แบบมีส่วนร่วม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้กระตุนการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ในด้านวิถีชีวิตชาว แพภูมิปัญญาสะแกกรัง สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในท้องถิ่น ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ ผู้เรียนถือว่าเป็นประชาชนในจังหวัดอุทัยธานี ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นตนเอง รัก ห่วงแหนและภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ รักษา และสืบทอดกันต่อไป และช่วยกันส่งเสริมให้เป็น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้คนต่างอำเภอ ต่างจังหวัดได้รู้จักและมาท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้กับพ่อแม่ ญาติพี่น้องและคน ในท้องถิ่นต่อไป และสอดคล้องกับ กรรณิกา คณสินธ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพ่อน หมากกล้วยดินโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการพ้องพยางค์ด้วยดิน โดยให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกระดับชั้น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในจังหวัดอุทัยธานีทั้งในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
2. สถานศึกษาควรวางแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนได้นำองค์ความรู้ท้องถิ่นที่หลากหลายไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และควรนำเทคนิคการสอนที่หลากหลายสู่การจัดการเรียนการสอนที่สืบค้นเนื้อหาได้จากบริบทด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
3. นักวิจัยควรนำเทคนิควิจัยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปขยายให้ได้ผลมากขึ้นเพื่อให้ผู้สอนมีแนวทางในการนำสภาพจริงของท้องถิ่น ไปใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ควรให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทางวัฒนธรรมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษากระบวนการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่อื่น ๆ และอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา คันสินธุ์. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพ้องพยางค์ด้วยดินโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 9(3), 199 - 206.
- กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ, ศรีนยา แสงลิ้มสุวรรณ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. วารสารนักบริหาร, 32(4), 139 - 146.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- เยาวเรศ ภักดีจิตร และคณะ. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและพัฒนาฐานความรู้ลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี. รายงานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- อมร กฤษณพันธุ์. (2555). สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในบริบทพลวัตภูมิทัศน์วัฒนธรรม: กรณีศึกษา ชุมชนชาวแพ แม่น้ำสะแกกรัง จ.อุทัยธานี. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 11, 1 - 13.
- Cox, K., & Clark, D. Z. (2018). The Use of Formative Quizzes for Deep Learning Computers and Education. Retrieved 1 December 2018, from <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=293133>.
- Craik, F., & Lockhart, R. (1972). Level of Processing: A Framework for Memory Research. Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior, 11(6), 671 - 684, Retrieved 1 December 2018, from https://www.researchgate.net/publication/200772647_Levels_of_Processing_A_Framework_for_Memory_Research.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 *

ภริญา โพธิพิทักษ์¹

เยาวเรศ ภัคศิธิจิตร²

จรินทร์ สุขขานัน³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรบูรณาการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) สร้างและทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ประเมินผลการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพึงพอใจของนักเรียนและความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักสูตรบูรณาการ ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บุคคลในชุมชน องค์กรชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนางกลาง และตำบลบางประมุง อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์ และกลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนในชุมชน ในโรงเรียนวัดนากลาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกการประชุม 2) แบบบันทึกขอบเขตเนื้อหา 3) แบบบันทึกโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ 4) แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 6) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการ และ 7) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการ สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและและสังเคราะห์ข้อมูลเรียงเรียงเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรมีองค์ประกอบสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 หน่วย ได้แก่ การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาข้าว และการปลูกพืชผักสวนครัว มีระดับความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยหลักสูตรบูรณาการมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงาน เกิดทักษะการเรียนรู้และนำไปประกอบอาชีพได้ 3) การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ, แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

* บทความวิจัย

¹ อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

The Participation of Local Communities in Development an Integrated Curriculum to Philosophy of Sufficiency Economy to Learning Management for Develop Learning Skills in the 21st Century

Piraya Photipitak¹
Yaowares Pakdeejit²
Jarinton Sukkanon³

Abstract

The purposes of this research were to 1) to study basic information on basic education courses Integrated curriculum for integrated curriculum development based on the philosophy of sufficiency economy 2) to create and experiment with the integrated curriculum according to the sufficiency economy philosophy and 3) to Evaluating the use of integrated curriculum according to the sufficiency economy philosophy in students 'satisfaction and teachers' opinions on the integrated curriculum. This population consists of 2 groups of people, namely, group 1 community members, community organizations in Nang Klang subdistrict administration organization and Bang Pra Mung subdistrict, Krok Phra district, Nakhon Sawan Province, and group 2 teachers school administrators instructor of educational personnel and students in the community In Wat Na Klang school. The tools used in this research consisted of 1) meeting record form 2) content scope record form 3) form of learning unit structure structure 4) form of learning management plan 5) course quality assessment form 6) student satisfaction evaluation form for using integrated courses and 7) questionnaire of teachers' opinions on using the integrated curriculum. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and synthesize the data, compose, write as a sort.

The results were as follows: 1) The curriculum is consistent and appropriate to be used in integrated learning management, sufficiency economy philosophy. 2) Integrated curriculum according to the concept of sufficiency economy. There are 4 units, namely mushroom mushroom, cultivation laying hens, rice farming and vegetable gardening with the overall level of suitability is at a high level and students learning with integrated knowledge courses Understanding and able to work Learning skills and career advancement. 3) Assessment of student satisfaction towards the use of integrated curriculum according to the sufficiency economy philosophy, the overall picture is at a high level, teachers' opinions on using the integrated curriculum according to the sufficiency economy philosophy the overall picture is at a high level.

Keywords: The Development Learning Process, Arts and Culture, Local Knowledge, A Guideline for Cultural Tourism, Participatory Community

¹ Lecturer , Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ General Administration Officer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง การดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตการป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้สามารถ ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปในลักษณะองค์รวม “การบูรณาการ” ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของศาสตร์สาขาต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงและถ่ายโอนความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้น การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integration Curriculum) จึงเป็นการนำเอาเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกันเกิดเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integration Instruction) ซึ่งจะเน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของครูผู้สอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถือว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงอยู่ในโลกจริงหรือชีวิตจริง การเรียนวิชาในห้องเรียนยังเป็นการเรียนแบบสมมติ “ดังนั้นครูเพื่อศิษย์จึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์” ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของศิษย์จากเน้นเรียนวิชาเพื่อได้ความรู้ ให้เลยไปสู่การพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่ ย้ำว่าการเรียนยุคใหม่ ต้องเรียนให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหน้าที่ของครูเพื่อศิษย์จึงต้องเปลี่ยนจากเน้น “สอน” หรือสั่งสอนไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ (inspire) แก่ศิษย์ ให้ศิษย์ได้เรียนจากการลงมือปฏิบัติ (learning by doing) และศิษย์ยังองกามทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นี้ จากการลงมือปฏิบัติของตนเองเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนักเรียน เน้นการองกามทักษะในการเรียนรู้ และค้นคว้าหาความรู้มากกว่าตัวความรู้ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากทำโดดเดี่ยว คนเดียว เป็นทำงานและเรียนรู้จากการทำหน้าที่ครูเป็นทีม โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อันได้แก่ กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไป อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่ “ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ในสังคมไทย” ทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ มาเป็นหลัก ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจน หรือเกษตรกร โดยต้อง “ระเบิดจากข้างใน” คือ การเกิดจิตสำนึกมีความศรัทธาเชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน เป็นแนวทางการทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน กิจกรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม การพึ่งตนเองเป็นหลัก ที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน เป็นกระบวนการสร้างคนให้กับสังคมที่เป็นคนตามปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงให้มีชีวิต วิธีควบคุมตนเองในการตัดสินใจ ตัดสินใจในชีวิต หรือตัดสินใจในกำหนดตนเอง ให้มีจิตใจเข้มแข็ง อดทนต่อสิ่งที่ยึดมั่นในสิ่งที่ดี ใจกว้างมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในตัวครูและนักเรียน โรงเรียนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างคนด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะการประสานงาน ประสานเครือข่ายสร้างความพร้อมที่จะทำงาน การจัดการกิจกรรมโครงการเน้นความพอเพียงที่เกิดจากรากฐาน ทรัพยากรที่มีในโรงเรียนและในชุมชน พยายามจัดระบบรายได้ที่มีให้สมดุลกับรายจ่ายอย่างมีเหตุผล ประหยัดเก็บออมเงินและแบ่งปันผู้อื่น รู้จักใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภูมิปัญญาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและในชุมชน ฝึกฝนการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด สร้างสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เน้นการคิดวิเคราะห์ และจัดการอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สัจจกร นิลาภรณ์ และคณะ, 2560)

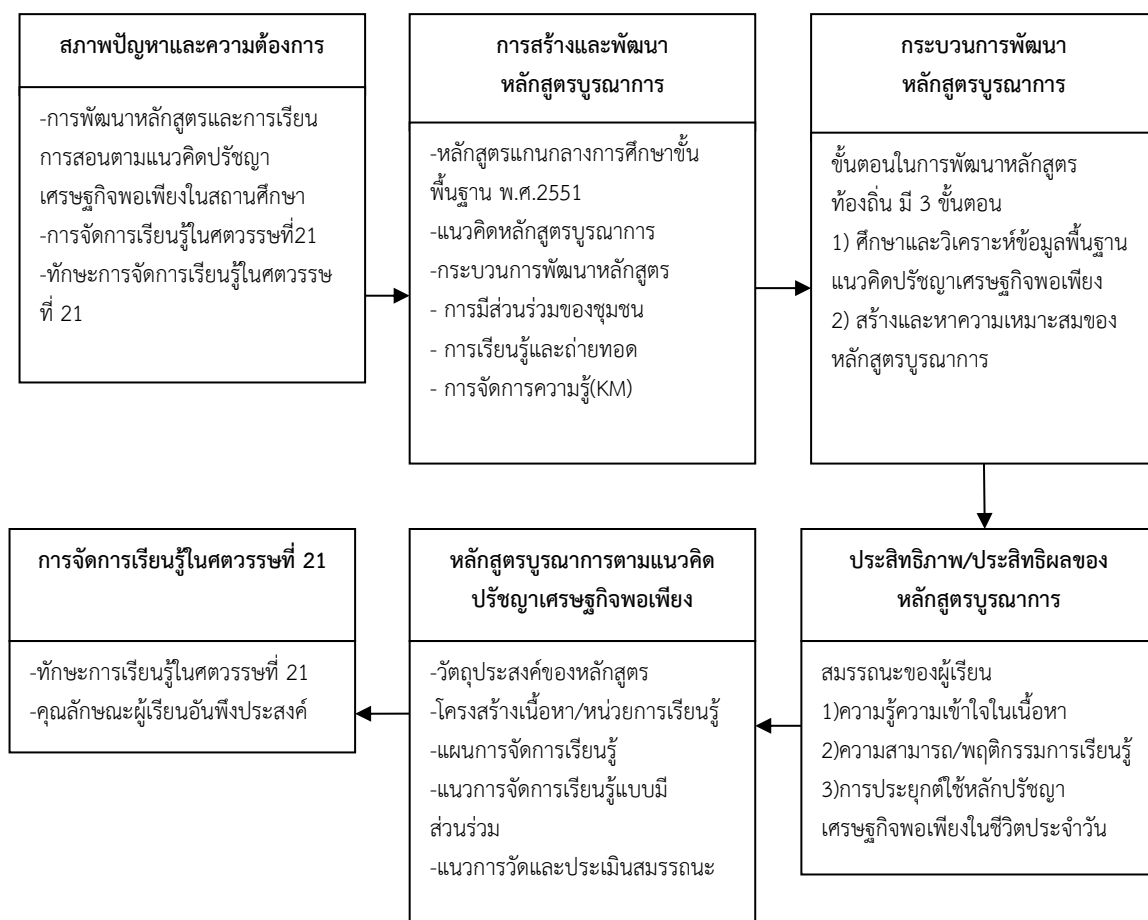
จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นที่เน้นการพัฒนาการศึกษาจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรเน้นการบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ใหม่เพื่อสร้างคนสมัยใหม่ให้มีความรู้สึกที่ดี มีความสุขกับการเรียนเป็นคนเก่ง ฉลาด รู้จักคิดวิเคราะห์และใฝ่รู้ตลอดเวลา และมีทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจเห็นความสำคัญและรู้คุณค่าของทรัพยากรในชุมชน เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง พอเพียง อยู่ดี กินดี มีความสงบสุข ก็จะส่งผลให้คนในชุมชน สามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน มีศักดิ์ศรีในเวทีโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรบูรณาการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อสร้างและทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพึงพอใจของนักเรียนและความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักสูตรบูรณาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อเก็บข้อมูล โดยใช้เทคนิค AIC และหรือ PRA สัมภาษณ์เจาะลึก เสนวนากลุ่ม การสังเกต จัดประชุมกลุ่มย่อย และทดลองปฏิบัติการตามแนวทางที่ได้

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรบูรณาการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมและแบบสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึก/แบบสัมภาษณ์
2. ระบุนโยบายและประเด็นหลักในแบบบันทึกและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมในการศึกษาวิจัย
3. สร้างแบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ตามประเด็นและเนื้อหาที่กำหนด
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมชี้แจงและเตรียมความพร้อมโรงเรียนและชุมชน
2. ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรบูรณาการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และบันทึกการประชุม และบันทึกการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้
ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุมและแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลสารสนเทศข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรบูรณาการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อสร้างและทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์ และตัวแทนชุมชน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกขอบข่ายเนื้อหา แบบบันทึกโครงสร้างหลักสูตรโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ และแบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของหลักสูตร

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึก แบบฟอร์มโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ และแบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้
2. ระบุนโยบายและประเด็นหลักในแบบบันทึก แบบฟอร์มโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ และแบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมในการศึกษาวิจัย
3. สร้างแบบบันทึก แบบฟอร์มโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้ตามประเด็นและเนื้อหาที่กำหนด และแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของหลักสูตร
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดกลุ่มระดมสมอง พัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. บูรณาการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้
ข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการทดลองใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์ จำนวน 70 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย
2. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อ ประสานงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง และนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มอบให้หัวหน้าหน่วยงานของครูผู้สอน นักเรียนกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

2. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการที่สร้างและตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปให้นักเรียน ครูผู้สอน นักเรียนกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความเหมาะสม และระดับความพึงพอใจดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00
เหมาะสมมาก	มีคะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50
เหมาะสมปานกลาง	มีคะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50
เหมาะสมน้อย	มีคะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50
เหมาะสมน้อยที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรบูรณาการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา ผลปรากฏดังนี้

1. จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาสร้างหลักสูตรบูรณาการให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระมาตรฐานการเรียนรู้ ที่นำไปบูรณาการกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ดังนี้

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มี 5 สาระ 5 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ส 5.2 เข้าใจภูมิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มี 2 สาระ 2 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 4 อาชีพ

ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มี 3 สาระ 3 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลกนำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้อุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่ในเวลานั้น ๆ เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

1.2 ศึกษาตำรา วารสาร คู่มือครู และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาดำรง วารสาร คู่มือครูและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้ประเด็นความรู้ในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้องค์ความรู้ในประเด็นต่อไป

1.2.1 แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเนื้อหาสาระที่มีความสัมพันธ์ที่สามารถนำมาบูรณาการให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่กำหนดสามารถเชื่อมโยงและสอดคล้องแนวคิดไปยังเนื้อหาต่าง ๆ ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

1.2.2 การบูรณาการหลักสูตร มีรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ (Webbed Model) ของ โฟการ์ตี (วีเลิร์ตน์ หดย้อย, 2552, อ้างอิงมาจาก Fogarty, 1991) โดยได้กำหนดหัวข้อเรื่องขึ้นมา แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันและเป็นรูปแบบการบูรณาการที่เหมาะสมกับระดับประถมศึกษาและสอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนมากที่สุด

1.3 ศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้รับจากนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกสังกัดนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือจัดการเรียนการสอน และจัดทำรายงานการประเมินตนเองสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกปีการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ทำให้ได้ข้อสรุปและแนวทางในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกน แล้วโยงความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด และยังสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการ โดยนำผลจากข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมมาจากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดแนวทางในการสร้างหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการศึกษาในขั้นตอนนี้ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการกำหนดหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ความสำคัญ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 การสร้างหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรบูรณาการ การวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ที่ร่วมบูรณาการ พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.2.2 วิเคราะห์ กำหนดหัวข้อเรื่อง ที่นำมาบูรณาการแล้วเขียนเป็นแผนผังประเด็นการเรียนรู้ จากเรื่องที่แตกออกไปโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping)

2.2.3 วิเคราะห์และกำหนดประเด็นการเรียนรู้ แต่ละสาระที่จะนำมาบูรณาการกับหัวข้อที่กำหนด

2.2.4 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดภาระงาน ชิ้นงาน หรือกิจกรรมหลักอย่างชัดเจน

2.2.5 กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบดังนี้

1) ความสำคัญ พัฒนาขึ้นตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น และการขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ เนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันตามความเหมาะสมในแต่ละหัวข้อเรื่องที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างหลักสูตรบูรณาการและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต สามารถเชื่อมโยงความรู้จากกลุ่มสาระต่าง ๆ มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ทักษะความร่วมมือ และทักษะอาชีพ สามารถค้นคว้าหาความรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3) โครงสร้างเนื้อหา เป็นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบใยแมงมุม กำหนดหัวข้อ จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนแล้วโยงความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4) เวลาเรียน เป็นการกำหนดขอบข่ายของมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนโดยใช้เวลา 40 ชั่วโมง ซึ่งเนื้อหาสาระของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปลงได้ตามหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเพาะเห็ดฟาง	เวลาเรียน 15 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเลี้ยงไก่ไข่	เวลาเรียน 7 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำนาข้าว	เวลาเรียน 10 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปลูกผักปลอดสารพิษ	เวลาเรียน 8 ชั่วโมง

5) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่เป็นเรื่องใกล้เคียงและสอดคล้องกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบเชื่อมโยงความรู้ระหว่างสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้อย่างเป็นองค์รวม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริง และได้ให้ผู้เรียนฝึกทักษะด้วยการปฏิบัติจริง ฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์และการทำงานกลุ่ม ฯลฯ จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน จากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้

6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้สนับสนุนให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ลักษณะของสื่อและแหล่งเรียนรู้กำหนดให้มีความหลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ใช้ระบบการพิมพ์ เช่น หนังสืออ่านประกอบ ใบความรู้ ใบงาน สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เป็นสื่อสิ่งของต่าง ๆ เช่น ของจริง สื่อเทคโนโลยี สื่อกิจกรรม/กระบวนการ เป็นสื่อประเภทวิธีการที่ใช้ในการฝึกทักษะ ฝึกปฏิบัติ ต้องใช้กระบวนการคิด กระบวนการทาง

วิทยาศาสตร์ การปฏิบัติงาน และการเผชิญสถานการณ์ เช่น การอภิปราย การทดลอง และสื่อปริบท เป็นสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนการสอน ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและในชุมชน ปรากฏชาวบ้าน เป็นต้น

7) แนวการวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการที่ผู้เรียนได้กระทำ เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อผู้เรียน ต่อโรงเรียน และครอบครัว การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ผสมผสานไปกับการเรียนการสอน ซึ่งวัดความรู้ ความสามารถหลาย ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการกำหนดแนวทางประเมินการปฏิบัติงานแบบรูปรีด

8) แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย ประกอบด้วย 4 แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การเพาะเห็ดนางฟ้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเลี้ยงไก่ไข่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การทำนาข้าว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การปลูกผักสวนครัว

รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะหลักคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อพิจารณา	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. โครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้			
1.1 ความเหมาะสมของสำคัญของหลักสูตร	4.00	0.000	มาก
1.2 ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.33	0.577	มาก
1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาของหลักสูตร/จำนวนหน่วยการเรียนรู้	4.00	0.000	มาก
1.4 ความเหมาะสมของเวลาเรียน	4.00	0.000	มาก
1.5 ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียน	5.00	0.000	มากที่สุด
1.6 ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.577	มากที่สุด
1.7 ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล	4.00	0.000	มาก
1.8 ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้	4.00	0.000	มาก
1.9 ความเหมาะสมขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้	4.33	0.577	มาก
1.10 ความเหมาะสมของการวางแผนการจัดการเรียนรู้	3.67	0.577	มาก
1.11 สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.00	0.000	มาก
2. หน่วยการเรียนรู้			
2.1 มีความชัดเจนของหัวข้อ	4.67	0.577	มากที่สุด
2.2 การกำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนชัดเจน	4.00	0.000	มาก
2.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชา	4.33	0.577	มาก
2.4 กำหนดรายละเอียดได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.33	0.577	มาก
2.5 สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.00	0.000	มาก

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ข้อพิจารณา	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3. แผนการจัดการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้			
3.1 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชา	4.00	0.000	มาก
3.2 การแบ่งเวลาในเนื้อหาสาระ	4.00	0.000	มาก
3.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา	4.00	0.000	มาก
3.4 การกำหนดเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.000	มาก
3.5 ความเหมาะสมของคาบเวลาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.000	มาก
3.6 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.33	0.577	มาก
3.7 มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก	4.00	0.000	มาก
3.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม	4.00	0.000	มาก
3.9 ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.33	0.577	มาก
3.10 สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.33	0.577	มาก
รวมเฉลี่ย	4.17	0.222	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผลการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของหลักสูตร ในระดับความเหมาะสมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.222)

2.4 ผลการนำหลักสูตรไปใช้

การวิเคราะห์ผลการนำหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยประเมินผลงานนักเรียนระหว่างเรียน และประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยได้นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวัดนากลาง ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการนำหลักสูตรบูรณาการไปใช้

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการใช้หลักสูตร
1	การเพาะเห็ดนางฟ้า	1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปและธรรมชาติของเห็ดนางฟ้า 2. ระบุชื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลผลิตจากเห็ดได้ 3. วางแผนดำเนินการเตรียมวัสดุเพาะเห็ดนางฟ้าในถุงพลาสติกได้ 4. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียงได้	- โรงเรือนเพาะเห็ด - อุปกรณ์เพาะเห็ดและแปรรูปผลผลิตเห็ด - วัสดุเพาะเห็ดนางฟ้าในถุงพลาสติก - สูตรอาหารเพาะเห็ดนางฟ้า - การผสมวัสดุเพาะเห็ดนางฟ้า - การนึ่งฆ่าเชื้อ การเปียกเชื้อ และการบ่มเชื้อเห็ด	- อธิบายลักษณะของเห็ดนางฟ้าได้ - อธิบายสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเพาะเห็ดนางฟ้าได้ - อธิบายวงจรชีวิตของเห็ดนางฟ้าได้ - บอกชื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดนางฟ้าได้ - จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเพาะเห็ดนางฟ้าใส่ถุงพลาสติกได้ - แปรรูปผลผลิตจากเห็ดนางฟ้าเป็นเห็ดทอด น้ำพริกเห็ด เห็ดหยองและอื่น ๆ ได้

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการใช้หลักสูตร
			- การนำก้อนเชื้อขึ้นชั้น และเปิดออกดอก	
2	การเลี้ยงไก่ไข่	1. นำความรู้เกี่ยวกับการ ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือใน การเลี้ยงไก่ไข่ที่ถูกวิธีไป ประยุกต์ใช้ 2. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่เหมาะสม กับงานและประหยัด 3. เห็นประโยชน์คุณค่า ของการเลี้ยงไก่ไข่เพื่อ เสริมรายได้และ รับประทานเอง 4. วิเคราะห์คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ข้อ 5 อยู่ อย่างพอเพียงได้	- ประวัติการเลี้ยงไก่ไข่ - พันธุ์ไก่ไข่ - โรงเรือนในการเลี้ยงไก่ไข่ - การเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อย - อุปกรณ์การให้น้ำและ อาหารไก่ไข่ - อาหารไก่ไข่ - โรคและการป้องกันโรค	- อธิบายประวัติการเลี้ยงไก่ไข่ได้ - บอกลักษณะพันธุ์ไก่ไข่ได้ - วิเคราะห์โรงเรือนที่เหมาะสมกับ การเลี้ยงไก่ไข่ได้ - ฝึกปฏิบัติจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การให้น้ำและอาหารไก่ไข่ได้ - เลือกและจัดเตรียมอาหารไก่ไข่ได้ - อธิบายโรคและการป้องกันโรคใน การเลี้ยงไก่ไข่ได้ - นำผลผลิตจากการเลี้ยงไก่ไข่ไป ปรุงเป็นอาหารและวางแผนการ จำหน่ายได้ - วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียงได้
3	การทำนาข้าว	1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะทั่วไปของข้าว 2. ระบุชื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำนาข้าวและ แปรรูปผลผลิตจากข้าว ได้ 3. วางแผนดำเนินการ เตรียมวัสดุการเพาะปลูก ข้าวได้ 4. วิเคราะห์คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ข้อ 5 อยู่ อย่างพอเพียงได้	- ประวัติความเป็นมาของ ข้าว - พันธุ์ข้าว - การเพาะปลูกข้าว - ผู้ประกอบการเกี่ยว กับข้าว - กระบวนการผลิตและ ผลิตภัณฑ์จากข้าว	- เล่าประวัติความเป็นมาของข้าวได้ - อธิบายลักษณะพันธุ์ข้าวในท้องถิ่น ได้ - บอกชื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการทำนา ข้าวและแปรรูปผลผลิตจากข้าวได้ - จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การ เพาะปลูกข้าวได้ - ฝึกปฏิบัติการเพาะปลูกข้าวตาม กระบวนการผลิตและเก็บเกี่ยวแปรร ูปผลิตภัณฑ์จากข้าวได้
4	การปลูกพืชผัก สวนครัว	1. มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปลูกพืชผัก สวนครัวในท้องถิ่น 2. เตรียมดินจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ในการปลูก พืชผักสวนครัวได้ 3. แปรรูปพืชผักสวนครัว และวางแผนการ จำหน่ายได้	- ความหมายของการปลูก ผักสวนครัว - ความสำคัญของการปลูก ผักสวนครัว - ประเภทของพืชผักสวน ครัว - การเตรียมดินปลูกพืช สวนครัว	- บอกความหมายของการปลูก พืชผักสวนครัวได้ - บอกประเภทและชนิดของการ ปลูกพืชผักสวนครัวได้ - อธิบายการเตรียมดินปลูกพืชผัก สวนครัวได้ - จัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ในการปลูก พืชผักสวนครัวได้ - นำพืชผักสวนครัวไปแปรรูปเป็น อาหารและวางแผนการจำหน่ายได้

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการ และประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา				
1	เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าชอบ	4.08	0.55	มาก
2	เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป	4.10	0.53	มาก
3	เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	3.97	0.69	มาก
4	ความรู้ที่ข้าพเจ้าได้รับเป็นเรื่องที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.11	0.32	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
5	ข้าพเจ้าและเพื่อนๆได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงาน	4.03	0.47	มาก
6	กาทำกิจกรรมการปฏิบัติจริงทำให้ข้าพเจ้าได้ความรู้ใหม่ๆ	3.90	0.59	มาก
7	ข้าพเจ้าพอใจที่ได้เลือกวิธีการค้นหาคำตอบและเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.30	0.66	มาก
8	ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	4.30	0.66	มาก
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้				
9	ในช่วงโมเรียนมีสื่อประกอบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.08	0.58	มาก
10	การเรียนจากสื่อที่หลากหลายทำให้ข้าพเจ้าสนุกสนาน	4.19	0.59	มาก
11	การเรียนกับแหล่งเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้รับประสบการณ์ตรง	4.37	0.49	มาก
12	สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้มีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน	4.21	0.41	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล				
13	ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ทราบผลคะแนนของผลงานที่ได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ			มาก
		3.98	0.68	
14	เมื่อมีการประเมินผลระหว่างเรียนข้าพเจ้าพอใจในคะแนนที่ข้าพเจ้าทำได้เสมอ			มาก
		3.52	0.50	
15	ครูผู้สอนวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับสาระที่เรียน	3.29	0.46	ปานกลาง
รวม		4.03	0.55	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเรียนกับแหล่งเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้รับประสบการณ์ตรง ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าพอใจที่ได้เลือกวิธีการค้นหาคำตอบและเรียนรู้ด้วยตนเอง, ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่าง ๆ จนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.30$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับสาระที่เรียน ($\bar{X} = 3.29$)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ศึกษาตำรา วารสาร คู่มือครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

หลักสูตรบูรณาการ และศึกษาการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมากำหนดองค์ประกอบหลักสูตร โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความสอดคล้อง กับสภาพชุมชน และความต้องการของผู้เรียน ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการตาม แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้อย่างมีเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านหลักสูตรและการจัด การเรียนการสอน โดยมีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดทำแผนการสอนบูรณาการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีผลงานนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ หดย้อย (2552, หน้า 90 - 97) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้

2. ผลการสร้างและทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 4 หน่วย ได้แก่ การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาข้าวและการปลูกพืชผักสวนครัว มีระดับคุณภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง จัดทำขึ้นโดยมีการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ราษฎรชาวบ้าน และนักเรียน จึงทำให้หลักสูตร บูรณาการมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนและความต้องการของนักเรียนและชุมชนอีกด้วย สถานศึกษาได้ ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากร ทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปฏิบัติตาม หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่สถานศึกษา นอกจากนี้ แนวคิดของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนรวมถึงพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ ค้นพบตนเอง เข้าใจความต้องการและทราบถึงระดับความสามารถของตนเอง ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับ การฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหาร การจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ และ ทักษะการทำงานอื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนา ไปสู่การเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอน ผู้ปกครอง และสังคม ปรารถนาอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ หดย้อย (2552, หน้า 97 - 111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสอดคล้องและเหมาะสมที่จะ นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินผลงานระหว่างเรียนผ่านเกณฑ์โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 83.61 ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 81.87 ซึ่งถือว่าหลักสูตรบูรณาการมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปและ ธรรมชาติของเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาข้าวและการปลูกพืชผักสวนครัว สามารถระบุชื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเพาะ เห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาข้าวและแปรรูปผลผลิตจากเห็ดนางฟ้า ไข่ไก่ ข้าว และพืชผักสวนครัวได้ วางแผน ดำเนินการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาข้าว และการปลูกพืชผักสวนครัว นำความรู้ เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่ถูกรวบรวมไปประยุกต์ใช้ เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมกับงานและประหยัด และ เห็นประโยชน์คุณค่าของเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาและการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อเสริมรายได้ และ รับประทานเอง สอดคล้องกับ หทัยรัตน์ หนูพรหม (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเรื่อง “ประเพณี ทำบุญเดือนสิบ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.68 ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้ เหมาะสมกับโรงเรียน จุดหมาย วิธีการ ความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และสังคม มีขั้นตอนใน การพัฒนาหลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น 3) หาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรบูรณาการที่ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นนั้น ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนรวมถึงพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ค้นพบตนเอง

เข้าใจความต้องการและทราบถึงระดับความสามารถของตนเอง ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหาร การจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ และทักษะการทำงานอื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาไปสู่การเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

3. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ หด้อยย (2552, หน้า 114 - 118) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการในระดับมากและครูผู้สอนมีความเห็นด้วยต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนฝึกทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีการยืดหยุ่นในเรื่องระยะเวลา เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานและเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. หลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรนำไปใช้กับนักเรียนทุกระดับชั้นในโรงเรียน และในโรงเรียนอื่น ๆ เนื่องจากสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน โดยปรับผลการเรียนรู้และสาระเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตกลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกระดับชั้น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในจังหวัดอุทัยธานีทั้งในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
2. สถานศึกษาควรวางแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนได้นำองค์ความรู้ท้องถิ่นที่หลากหลายไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และควรนำเทคนิคการสอนที่หลากหลายสู่การจัดการเรียนการสอนที่สืบค้นเนื้อหาได้จากบริบทด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
3. นักวิจัยควรนำเทคนิควิจัยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องราวทางศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปขยายให้ได้ผลมากขึ้นเพื่อให้ผู้สอนมีแนวทางในการนำสภาพจริงของท้องถิ่น ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ควรให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทางวัฒนธรรมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนการสอน ร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2558). **การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2557)**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- ลัญจกร นิลาภยจันทร์, และคณะ. (2560, มกราคม - มิถุนายน). เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 9(1), 203 - 211.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดี. เอ็ม. จี.
- วีไลรัตน์ หดย้อย. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอหอยโข่ง จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและประเมิน). มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- หทัยรัตน์ หนูพรหม. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง “ประเพณีทำบุญเดือนสิบ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยทักษิณ.

การพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน*

ชนม์ชกรณ วรอินทร์¹

อรพิน เสงคร²

เฉลิมพร ทองพูน³

บทคัดย่อ

การพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้กระบวนการวิจัยบนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและสมุนไพรพื้นบ้าน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาภาคปกติ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยการดำเนินการ 1) สร้างความเข้าใจในองค์กรเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนานักศึกษา 2) นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัย 3) ขั้นพัฒนานักศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบสเกล ในแต่ละชั้นปี ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สอบถามความรู้และการใช้ประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สืบค้นจากแหล่งอ้างอิง นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ให้นักศึกษาฝึกทักษะโดยระบุโจทย์วิจัย ตั้งเป้าหมาย ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการวิจัย เขียนโครงร่างวิจัย เก็บข้อมูล การแปลความหมายข้อมูล นักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักวิจัยและนักศึกษาทำงานร่วมกัน ดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยจนได้ข้อสรุป (conclusion) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหา

ผลการดำเนินงานวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รู้จักชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเคยใช้ประโยชน์ 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สามารถบอกประโยชน์/สรรพคุณของภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีทักษะการสืบค้นจากแหล่งอ้างอิงที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ได้มากกว่า 3 แหล่ง ร้อยละ 73.75 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ดำเนินงานศึกษาค้นคว้าโดยคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอน จนเกิดทักษะตั้งแต่การระบุโจทย์วิจัย การตั้งเป้าหมาย การตั้งสมมติฐาน การออกแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัย การเก็บข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูลได้ ร้อยละ 81.43 4) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนโดยมีทักษะตั้งแต่ระบุโจทย์วิจัย ตั้งวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการวิจัย เก็บข้อมูลลงมือปฏิบัติจริง สรุปและอภิปรายผล จนสามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ ร้อยละ 95

คำสำคัญ: การพัฒนาครู, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, สมุนไพรพื้นบ้าน

* บทความวิจัย

¹ อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ อาจารย์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Research-Based Teacher Development Project Pibulsongkram Rajabhat University using Knowledge and Wisdom of Thai Local Herbal

Chonchakorn Worain¹

Oraphin Selakorn²

Chalermpon Thongpoon³

Abstract

The purpose of this study was to study the knowledge of local wisdom of students and to develop students' skills, Pibulsongkram Rajabhat University using the research process on the basis of wisdom of Thai local herbals. The research sample was regular students in Faculty of Education, Faculty of Agriculture and Food Technology and the Faculty of Science and Technology. Using a research process by 1) Understand the organization of the student development process. 2) Present the basic information of the university. 3) Develop students by research process each year. The first year students studied about knowledge and utilization of local wisdom, 2nd year students from reference sources, the third year students provide the students with the skills they need to identify the research problem, write a research proposal, 4th year students, researchers and students work together. Conducting the research process until it is concluded (conclusion). Analysis of data use frequency percentages and content analysis.

The results of the research were found; the 1st year students know the name of local wisdom and used to 2nd year students can tell the benefits/properties of local wisdom. There were 73.75% the third year students conduct their studies with the guidance of their instructors, to develop skills from the research, Targeting Hypothesis, research design, research writing, data collection and the interpretation of information was 81.43 percent, the fourth year students conduct research based on the skills they have learned from the research, set objectives, hypothesis, research design, data collection, summarize and discuss the results, the results can be presented 95%.

Keywords: Teacher Development, Pibulsongkram Rajabhat University, Local Wisdom, Local Herbs

¹ Lecturer, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

² Assistant Prof., Faculty of Food and Agricultural, Pibulsongkram Rajabhat University

³ Lecturer, Technology Faculty of Science and Technology, Pibulsongkram Rajabhat University

บทนำ

ความมั่นคงของชาติไทยขึ้นอยู่กับความสามารถของคนไทยในการดำรงตนอย่างมีวิจารณญาณในทุกโอกาส เมื่อมีภาระงาน ปัญหาอุปสรรคผ่านเข้ามาในชีวิต คนไทยต้องสามารถคิดวิเคราะห์ ประพจน์ สร้าง พัฒนา ประเมิน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ช่วงเวลาที่ดียิ่งที่สุดต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ นี้ ก็คือช่วงพัฒนาการในวัยเด็ก เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ ฯลฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว คุณลักษณะเหล่านี้จะติดตัวผู้เรียนไปตลอด ดังนั้นเมื่อผู้เรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นคนไทยที่สามารถดำรงตนได้อย่างมีวิจารณญาณ การเสริมความมั่นคงของชาติดังกล่าวข้างต้นนี้ อยู่ในช่วงการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งเยาวชนเป็นวัยที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษา เพราะจะเป็นกลไกในการผลิตคนไทยที่ดำรงตนอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างยั่งยืน แต่จะใช้เวลาอย่างน้อย 16 - 20 ปี ก่อนที่คนรุ่นนี้จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีครูแม่แบบที่มีคุณภาพและมีประสบการณ์ในการวิจัยเป็นผู้สร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงไม่สามารถที่จะละเลยผู้เรียนที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาได้ การปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบการพัฒนาบัณฑิตโดยเฉพาะครูยุคใหม่ แบบระบบรวบยอดครบวงจรที่เหมาะสมกับกำลังของชาติกลุ่มนี้จะช่วยให้ประเทศไทยได้กำลังคนที่เสริมความมั่นคงของชาติได้ภายในเวลา 4 ปี นักศึกษากลุ่มนี้จะได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ อย่างครบวงจรโดยใช้ทรัพยากร โจทย์ปัญหา และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหัวข้อการเรียนรู้ตลอด 4 ปี ในการเรียนระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถเป็นบุคลากรต้นแบบที่จะถ่ายทอดความรู้สู่เยาวชนในภูมิภาคเพื่อเป็นเยาวชนยุคใหม่ต่อไป

การปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบการพัฒนาบัณฑิตแบบเป็นระบบรวบยอด ครบวงจร จะเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เห็นความสำคัญต่อทรัพยากรในชุมชน ในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ประจำชุมชน ผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรม ฯลฯ ผู้เรียนควรจะเข้าใจร่วมกันว่าการให้ความสำคัญกับชุมชนไม่ใช่เพียงการเกิดสำนึกที่ดีเท่านั้น แต่จะต้องนำเอาประเด็นปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็นโจทย์ในการเรียนและการวิจัยของตนเองด้วย ผู้เรียนต้องมีบทบาทในการเรียนแบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง กลยุทธ์ที่สำคัญในการดำเนินงานที่มีสัมฤทธิ์ผลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน (คณาจารย์และผู้บริหาร) ต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การตั้งและตอบโจทย์ในเชิงวิจัยและพัฒนาาร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้กำลังคนที่มีความสามารถทางความคิดและมีฝีมือจำนวนมากพอที่สามารถสร้างผลกระทบ (impact) ต่อการพัฒนาชาติได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวิสัยทัศน์ว่า เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏชั้นนำ มีความเป็นเลิศด้านการผลิตครู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สืบสานแนวพระราชดำริเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย และเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมของภาคเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2553) ซึ่งบริบทชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีผลผลิตและผลิตภัณฑการเกษตรเป็นรายได้หลักและเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญ ภาคเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม มาตั้งแต่อดีตความสำเร็จต่าง ๆ เกิดจากความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากรด้านการเกษตร ทั้งที่สำเร็จการศึกษาวิชาการทางด้านเกษตรและที่ไม่สำเร็จด้านการเกษตรโดยตรงที่ได้มีส่วนช่วยพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้วิชาการเกษตรไปสู่รุ่นลูก รุ่นหลาน นอกจากนี้ในเขตจังหวัดพิษณุโลกยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลากหลายรูปแบบ เช่น ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต การอยู่อาศัย วัฒนธรรม ประเพณี การรักษาพยาบาลและการดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งหากทำให้มีการจัดการศึกษาและเรียนรู้ในสถานศึกษาของท้องถิ่น ด้วยการใช้ภูมิปัญญานำไปสู่การแก้ปัญหาของชุมชน ประกอบกับใช้ผลงานวิจัยจากการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เป็นฐาน กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นบทบาทที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ซึ่งควรปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจึงได้ศึกษาและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มุ่งสู่ความเข้มแข็งของชุมชนบนฐานองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก ด้วยฐานคิดเชิงวิเคราะห์ ตามแนวทางหรือวิธีการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรของท้องถิ่นในอนาคตมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพร่วมกับชุมชน มีความร่วมมืออย่างหลากหลายจากหลายภาคส่วน จากหลายภาคี จนสามารถปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและชุมชน บนพื้นฐานองค์ความรู้ของภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่น ให้สามารถเรียนรู้และปรับตนเอง

เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้กระบวนการวิจัยด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ได้ดำเนินการภายใต้กรอบนโยบายของโครงการพัฒนาครูของครูโดยผ่านกระบวนการวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งคณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกรอบนโยบาย และกรอบเชิงพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน ตามกรอบนโยบาย

ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจในองค์กร

ทีมผู้รับผิดชอบดูแลโครงการวิจัยพัฒนาครูของครู สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มาสร้างความเข้าใจในสาระของโครงการวิจัยให้ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามรับทราบ พร้อมกำหนดขอบเขตในการทำวิจัย โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลสถาบัน

ขั้นที่ 2 การเก็บข้อมูลสถาบัน

เก็บข้อมูลสถาบัน (สาขาวิชา ที่นักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สังกัด) โดยทำตามข้อกำหนดของทีมผู้รับผิดชอบดูแลโครงการวิจัยพัฒนาครูของครู จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในนามของสาขาวิชาที่ตนเองสังกัด คือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาเคมี และสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินงาน ตามกรอบพื้นที่บริบทของมหาวิทยาลัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามข้อกำหนดของผู้รับผิดชอบดูแลโครงการวิจัยพัฒนาครูของครู สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาเป็นกรอบการวิจัยในการพัฒนานักศึกษาหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้เข้าสู่ชั้นเรียนระดับปริญญาตรีที่เหมาะสมในระดับชั้นปีต่างๆ โดยคณะผู้วิจัยนำเสนอแยกชั้นปี มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 3 การเก็บข้อมูลตามกรอบพื้นที่บริบทของมหาวิทยาลัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการดำเนินการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปี 2 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรสาขาวิชาเคมี สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร หลักสูตรสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ หลักสูตรสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 295 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีดังนี้

1. แบบสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีลักษณะ ดังนี้คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ด้านภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้าน ด้านภูมิปัญญาวิถีเกษตรกรรม และด้านประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งแบบสำรวจมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) โดยมีการกำหนดประเด็นหลักให้ตอบคือ รู้จัก ไม่รู้จัก การใช้ประโยชน์ และการไม่ได้ใช้ประโยชน์

2. แบบประเมินทักษะผู้เรียน มีลักษณะเป็นปลายเปิดโดยกำหนดประเด็นที่ประเมิน จำนวน 7 ข้อ มีประเด็นดังนี้

- 1) การระบุโจทย์ (Research Question) 2) ตั้งเป้าหมาย (Purpose) 3) การตั้งสมมติฐาน (Hypothesis) 4) วิธีการ

(Methods) 5) ผลที่ได้/ข้อมูล (Results) 6) การแปลความหมายข้อมูล (Discussion and Evaluation) 7) ข้อสรุป (Conclusion) แล้วกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ตามน้ำหนักและคุณภาพของกระบวนการและผลผลิตของงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัย ขอความร่วมมือในการแจกแบบสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปี 2 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรสาขาวิชาเคมี สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยี การเกษตรและอาหาร หลักสูตรสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ หลักสูตรสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 295 คน

2. รวบรวมแบบสำรวจที่ส่งกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ ได้จำนวนทั้งสิ้น 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.92 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์

จากผลการวิเคราะห์แบบสำรวจ คณะผู้วิจัยและนักศึกษา ได้ดำเนินการดังนี้

นักวิจัยและนักศึกษาชั้นปีที่ 1

นักวิจัย: ศึกษาและกำหนดภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 อันดับต้นที่มหาวิทยาลัยจะใช้เป็นหัวข้อศึกษา โดยให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยและอาจารย์สร้างกิจกรรมให้นักศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชาที่เข้าร่วมโครงการได้ค้นข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีการ อภิปรายกันในห้องเรียนก่อนแบ่งงานการค้นคว้า อาจารย์กำหนดหัวข้อว่าต้องการข้อมูลประเภทใด มีจุดมุ่งหมายต้องการอะไร เช่น ชนิดภูมิปัญญา ที่มา (ประวัติ) ความสำคัญ/ผลกระทบ หลักการ ข้อดี/ข้อด้อยและข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ศึกษาข้อมูลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 อันดับแรก ที่นักวิจัยเลือก และ/หรือ ข้อมูลภูมิปัญญาจากแบบสำรวจ และฝึกสร้างโจทย์ปัญหาในเชิงต่างๆ ตามรายวิชาที่นักศึกษาลงเรียน และวิจารณ์โจทย์ปัญหาเชิงลึก เช่น สาเหตุผลกระทบในทุกระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค ชาติ และระดับโลก

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ หลักสูตรสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรสาขาวิชาเคมี จำนวน 23 คน

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ใช้โจทย์วิจัยที่โครงการกำหนด และ/หรือ โจทย์ปัญหาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อฝึกวางแผนขั้นตอนงานวิจัย จุดมุ่งหมายของกิจกรรมเพื่อเตรียมนักศึกษาให้เป็นนักวิจัย เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 4 โดยมีข้อแนะนำคือให้นักศึกษาฝึกทักษะวิจัยเป็นขั้น ๆ ตามหลักการวิจัยสากล โดยนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 และนักวิจัย ทำงานร่วมกัน โดยดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ 1) ระบุโจทย์วิจัย (Key Question, Research Question) 2) ตั้งเป้าหมาย (Purpose) 3) ตั้งสมมติฐาน (Hypothesis) 4) วิธีการ (Methods) 5) ผลที่ได้/ข้อมูล (Results) 6) การแปลความหมายข้อมูล (Discussion and Evaluation) 7) ข้อสรุป (Conclusion)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสำรวจของการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ แล้วนำมาจัดลำดับความถี่เพื่อเลือกประเด็นที่ให้นักศึกษาไปศึกษาอย่างลึกซึ้ง

2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยคำนวณค่าคะแนนจากกระบวนการและผลงานของนักศึกษาเป็นรายบุคคล และภาพรวม และใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์และประเมินผล

คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และประเมินผลโครงการวิจัย โดยเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่สอดคล้องตามแผนการเรียนของแต่ละระดับ และการใช้ผลงานวิจัยในการพัฒนาชุมชน

ขั้นที่ 5 สรุปและรายงานผล

ทำการสรุปผลภาพรวมของโครงการวิจัยในระดับหลักสูตรมหาวิทยาลัย ชุมชน และเครือข่าย โดยนักวิจัยทำการสังเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดที่นักวิจัยได้จากแต่ละขั้นตอน จากนั้นนำไปสร้างรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์เพื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ดำเนินการภายใต้กรอบนโยบายของโครงการพัฒนาครูของครู โดยผ่านกระบวนการวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

กระบวนการสร้างนักศึกษาคูโดยใช้กระบวนการวิจัย

คณะผู้วิจัยทำงานวิจัยร่วมกันกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 โดยนักศึกษาสังกัดคณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 เป็นนักศึกษาจากคณะครุศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในตอนนี นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร่วมทำงานกับทีมนักวิจัย ทำการศึกษาและกำหนดภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 อันดับต้น ทีมมหาวิทยาลัยจะใช้เป็นหัวข้อศึกษา โดยให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ และอาจารย์สร้างกิจกรรมให้นักศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชาภูมิสังคมในระบบเกษตรภาคเหนือตอนล่าง นักศึกษาได้ค้นข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการอภิปรายในห้องเรียน มีการแบ่งงาน การค้นคว้า โดยอาจารย์กำหนดหัวข้อว่า ต้องการข้อมูลประเภทใด มีจุดมุ่งหมายอย่างไร ต้องการอะไร เช่น ชนิดของภูมิปัญญา ที่มา ประวัติ ความสำคัญ/ผลกระทบ หลักการ ข้อดี/ข้อด้อย และข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า จำนวนและร้อยละการรู้จักและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน สูงสุดสามลำดับแรกคือ ฟาฟลายโจร คิดเป็นร้อยละ 70.72 หมอตำแยและยาแก้โรคท้องร่วง/พุงมาร คิดเป็นร้อยละ 55.72 ยาแก้ลมพิษ คิดเป็นร้อยละ 51.79

จำนวนและร้อยละการรู้จักและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้าน สูงสุดสามลำดับแรกคือ แกงขี้เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 95.36 ขนมไทย คิดเป็นร้อยละ 87.50 และ ข้าวตอก คิดเป็นร้อยละ 75.72

จำนวนและร้อยละการรู้จักและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านภูมิปัญญาวิถีเกษตรกรรม ตามลำดับสูงสุดสามลำดับแรกคือ เสื่อกก คิดเป็นร้อยละ 82.50 ลานตากข้าว คิดเป็นร้อยละ 48.58 และอวน คิดเป็นร้อยละ 47.86

จำนวนและร้อยละการรู้จักและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน สูงสุดสามลำดับแรกคือ โคมลอย คิดเป็นร้อยละ 82.50 ทางเกวียนก๊วย คิดเป็นร้อยละ 76.79 และการย้อมคราม คิดเป็นร้อยละ 76.08

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทำการศึกษาข้อมูลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 อันดับจากการเลือกของนักวิจัย ได้แก่ แกงขี้เหล็ก ขนมไทย โคมลอย กระยาสารท และการย้อมคราม ซึ่งเป็นข้อมูลภูมิปัญญาจากแบบสำรวจ และฝึกให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทำการสืบค้น ฝึกสร้างโจทย์ปัญหาในเชิงต่าง ๆ ในรายวิชาวิจัยทางการศึกษา และทำการวิจารณ์โจทย์ปัญหาเชิงลึก เช่น การระบุสาเหตุ ผลกระทบในทุกระดับตั้งชุมชนท้องถิ่น ภูมิภาค ชาติ และระดับโลก ผลการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ มากกว่า 3 แหล่งข้อมูล โดยมีทักษะการสืบค้นอยู่ในช่วงร้อยละ 78 - 84 ทักษะการตั้งโจทย์ปัญหา อยู่ในช่วงร้อยละ 66 - 72 ทักษะการบอกสาเหตุปัญหา อยู่ในช่วงร้อยละ 71 - 78 ทักษะการบอกผลกระทบ อยู่ในช่วงร้อยละ 72 - 78 และทักษะการบอกถึงประโยชน์ใช้สอย อยู่ในช่วงร้อยละ 70 - 73

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นนักศึกษาจากสาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งเรียนวิชาโหวดผลการศึกษาในรายวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้โจทย์วิจัยที่โครงการกำหนด หรือ โจทย์ปัญหาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อฝึกวางแผนขั้นตอนงานวิจัย โดยมีข้อแนะนำคือให้นักศึกษาฝึกทักษะวิจัยเป็นขั้น ๆ ตามหลักการวิจัยสากล ตามประเด็นดังนี้คือ การระบุโจทย์วิจัย การตั้งเป้าหมาย การตั้งสมมติฐาน การออกแบบวิจัย การเขียนเค้าโครงงานวิจัย การเก็บข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล เมื่อนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ดำเนินโครงการเสร็จสิ้น พบว่า มีภาพรวมของทักษะต่าง ๆ ที่กล่าวมาอยู่ที่ร้อยละ 81.43

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ประกอบด้วยนักศึกษาจากสองสาขาวิชาคือ สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิทยาศาสตร์วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทำงานร่วมกับนักวิจัย โดยดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัย ใช้โจทย์โครงการวิจัยที่นักศึกษาได้ทำโครงการในรายวิชาปัญหาพิเศษ ทั้งนี้โจทย์

วิจัยเป็นโจทย์ที่อาจารย์กำหนดขึ้นบางส่วน และบางส่วนเป็นโจทย์ปัญหาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยผู้วิจัยได้นำโจทย์มาให้ นักศึกษาได้คิดหาโครงการวิจัยขึ้น โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้ฝึกวางแผนการดำเนินงานและทำตามขั้นตอนงานวิจัย โดยมี จุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่ชัดเจน โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอให้นักศึกษาฝึกทักษะวิจัย เป็นขั้น ๆ ตามหลักการวิจัยสากล โดยเริ่ม จากการระบุโจทย์วิจัย การตั้งเป้าหมาย การตั้งสมมติฐาน การออกแบบวิธีการ การเก็บผลหรือข้อมูลการวิจัยจากการลงมือทำ วิจัย การแปลความหมายข้อมูล และการลงข้อสรุป ผลการวิจัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้โครงการวิจัยโดยเน้นการใช้ประโยชน์ จากสมุนไพรพื้นบ้าน จำนวนทั้งสิ้น 7 โครงการวิจัย รายละเอียดดังตาราง 4.6 ผลที่ได้เมื่อนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ดำเนินโครงการ เสร็จสิ้น สรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาได้ฝึกทักษะกระบวนการวิจัยและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาวิจัย โดยผ่าน กระบวนการดำเนินโครงการวิจัย จนสำเร็จตามวัตถุประสงค์
2. นักศึกษามีความมุ่งมั่นในการดำเนินโครงการให้สำเร็จ ถึงแม้จะพบอุปสรรคบ้างแต่ก็มีความอดทน และทำงาน โดยแก้ปัญหาด้วยตัวเองในเบื้องต้นก่อน หากไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง นักศึกษาจะเข้ามาพบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็น ระยะ ๆ
3. นักศึกษาสามารถเขียนโครงร่างงานวิจัย เข้าใจกระบวนการเขียนโครงร่างงานวิจัย และสามารถนำเสนอโครงร่าง งานวิจัยปัญหาพิเศษได้
4. นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ผล สรุปและวิจารณ์ผลการทดลองได้
5. นักศึกษาสามารถเขียนเล่มโครงร่างงานวิจัย เข้าใจกระบวนการวิจัยตามขั้นตอนแบบสากล และสามารถนำเสนอ งานวิจัยปัญหาพิเศษได้

อภิปรายผล

โครงการวิจัยพัฒนาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ดำเนินการเพื่อพัฒนา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 ให้มีทักษะที่ดีและนำไปสู่การวิจัยได้ นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ แต่ละชั้นปี มีความรู้ ความเข้าใจและ นำไปสู่การปฏิบัติได้ รายละเอียดดังนี้

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักค้นคว้าหาข้อมูลได้ และข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง จากการให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็น ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และอาจารย์สร้างกิจกรรมให้นักศึกษาปีที่ 1 ได้ฝึกทักษะการค้นคว้าและหาความสัมพันธ์ในการรวบรวม ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักศึกษามีทักษะในการค้นคว้าเป็นอย่างดี โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 รู้จักชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น และระบุได้ว่าเคยใช้ประโยชน์หรือไม่เคยใช้ประโยชน์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละด้าน ซึ่งสามารถแยกภูมิปัญญาท้องถิ่น ออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ด้านภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ด้านภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้าน ด้านภูมิปัญญาวิถีเกษตรกรรม และ ด้านประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความสามารถในการเรียนรู้ต่อเนื่องจากการค้นคว้าข้อมูล โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทำการศึกษา ข้อมูลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 อันดับแรก ที่นักวิจัยเลือก และ/หรือ ข้อมูลภูมิปัญญาจากแบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในแต่ละด้าน ทั้งนี้พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะการสืบค้นจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือได้มากกว่า 3 แหล่ง ซึ่งจาก แนวทางการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้นักศึกษาได้รู้จักและเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษา มีความสามารถในการตั้งโจทย์ การบอกสาเหตุของปัญหา การบอกถึงผลกระทบและสามารถบอกถึงข้อมูลการใช้ประโยชน์ ของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย โดยใช้โจทย์วิจัยที่โครงการกำหนด และ/หรือ โจทย์ปัญหา จากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยมีการวางแผนขั้นตอนงานวิจัย ตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม และมีการดำเนินงานตามขั้นตอน การวิจัย ตามรายละเอียด ดังนี้ ระบุโจทย์วิจัย ตั้งเป้าหมาย ตั้งสมมติฐาน วิธีการ ผลที่ได้/ข้อมูล การแปลความหมายข้อมูล และการลงข้อสรุป ทั้งนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เขียนเพียงข้อเสนอโครงการวิจัย โดยยังไม่ต้องมีการทำวิจัยจริง ๆ ซึ่งขั้นตอนนี้เป็น การฝึกการวางแผนงานและกระบวนการวิจัยเท่านั้น

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนโดยมีทักษะตั้งแต่ระบุโจทย์วิจัย ตั้งวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการวิจัย เก็บข้อมูล ลงมือปฏิบัติจริง สรุปและอภิปรายผล และสามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ ทั้งนี้ โจทย์ปัญหาวิจัย เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของสมุนไพรในท้องถิ่น เหตุที่นักศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ผลผลิตออกมาอยู่ในระดับดีถึง

ดีมาก อาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับพฤติกรรมมนุษย์ในเชิงเหตุเชิงผล ดังที่ ศาสตราจารย์ นพ.จรัส สุวรรณเวลา (2545) กล่าวว่า การวิจัยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถสร้างคุณลักษณะหลายอย่างที่การศึกษาต้องการได้ การวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนบุคคลให้ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลและมีเหตุผล มีวิจารณญาณ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และเกิดทำให้เกิดนวัตกรรมได้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning หรือ RBL) ซึ่งเป็นการนำกระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ หรือนำเอากระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการวิจัยและการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้สอนทำหน้าที่ หรือ มีบทบาทที่นำไปสู่การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามหลักการเปลี่ยนแนวคิดจาก “เรียนรู้โดยการฟัง/ตอบให้ถูก” เป็น “การถาม/หาคำตอบเอง” หลักการเปลี่ยนเป้าหมายจาก “การเรียนรู้โดยการจำ/ทำ/ใช้” เป็น “การคิด/ค้น/แสวงหา” หลักการเปลี่ยนวิธีสอนจาก “การเรียนรู้โดย การบรรยาย” เป็น “การให้คำปรึกษา” หลักการเปลี่ยนบทบาทผู้สอนจาก “การเป็นผู้ปฏิบัติเอง” เป็น “การจัดการ ให้ผู้เรียน” (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2547) ซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2540) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยคือการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทำวิจัยในระดับต่างๆ เช่น การทำการทดลองใน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ การศึกษารายกรณี (Case Study) การทำโครงการ การทำวิจัยเอกสาร การทำวิจัยฉบับจิ๋ว (Baby Research) อาจให้ผู้เรียนร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์ หรือให้ผู้เรียนเป็นผู้ช่วยในโครงการวิจัย (Under Study Concept) จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำวิจัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินการศึกษาในลักษณะใช้วิจัยเป็นฐาน ทำให้ผู้สอนได้สารสนเทศในการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักศึกษาที่ตรงประเด็นกับความต้องการของนักศึกษา จากการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือจากวารสารวิชาการที่น่าเชื่อถือได้
2. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้การแนะนำเทคนิคการเขียนงานวิจัย การอ้างอิง และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นำเสนอในลักษณะตาราง รูปภาพ แผนผัง เป็นต้น
3. การจัดการเรียนรู้ควรมีการจัดให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด ประสบการณ์ และนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. เนื้อหาที่นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยในระดับพื้นที่ เป็นแนวทางในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในกระบวนการวิจัย และสามารถเป็นผู้นำชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยการศึกษาในกรอบที่กำหนดเท่านั้น ทั้งนี้กิจกรรมในชุมชนที่สามารถส่งเสริมยังมีอีกจำนวนมาก และเพื่อให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวแก่เยาวชนในชุมชน จึงควรมีการศึกษาวิจัยระยะยาว เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งของทรัพยากรมนุษย์ชุมชน โดยอาจกำหนดโครงการเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา บุญชัย. (2542). **พลวัตชุมชนล้านนาในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ ปัทมาเรชา. (2528). **ลักษณะที่แตกต่างระหว่างเกษตรกรที่ยอมรับนวัตกรรมกับเกษตรกรที่ไม่ยอมรับนวัตกรรม: ศึกษากรณีการปลูกข้าวพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนการเกษตร). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). **การศึกษาที่มีวิจัยเป็นฐาน**. ปาฐกถา พิเศษเนื่องในโอกาสวันสถาปนาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครั้งที่ 17.
- จุฬา ธรรมชาติ. (2555). **วิจัยและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาวิจัยทางการศึกษา**. **สงขลา นครินทร์ (ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์)**, 18(1), 183 - 214.

- ทิศนา แคมมณี. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- นโยบายและยุทธศาสตร์, สำนักงาน. (2546). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาระยะ 3 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547 - 2549). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- ดวงทิพย์ ฝิโลปกรณ์. (2553). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องหลักการบริหารทรัพยากร โดยใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นการวิจัยเป็นฐาน (RBL). รายงานการวิจัย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- ประเสริฐ ตรีการศุกร. (2540). การสืบหาคำตอบความรู้เกี่ยวกับระบบการทำให้หมุนเวียนของชุมชนเผ่ากระเหรี่ยง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(การศึกษานอกระบบ).มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปรียนันท์ สิทธิจินดา. (2552). **ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนด้วย...วิจัยนอกชั้นเรียน**.เข้าถึงได้จาก <http://www.node.rbru.ac.th/article/article31.pdf>. 16 กรกฎาคม 2554.
- พวงเพ็ญ อินทรประวัต. (2548). “การบูรณาการสอนโดยใช้การวิจัย วิเคราะห์เนื้อหาและกระบวนการเขียนในการสอน **เขียนเรียงความภาษาอังกฤษเชิงอภิปรายโวหาร**,”. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2544). การเรียนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน. หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. เชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2547). “**หลักการสอนแบบเน้นการวิจัย (Research-Based Teaching) ในระดับอุดมศึกษา**”. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑา ชุ่มสุคนธ์, นิลมณี พิทักษ์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในการสอนรายวิชา การศึกษาเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 39(4), 41 - 52.
- ยศ สันตสมบัติ. (2542). ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชาการ, กรม. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด. (2555). การจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นพื้นฐานในรายวิชา Business Research. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สมเดช ประวิฬรณ. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม: เปรียบเทียบกลุ่มแม่บ้านในนิคมสร้างตนเองโนนสัง จ.หนองบัวลำพู และนิคมสร้างตนเองห้วยหลวง**
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ทศนีย์ บุญเดิม. (2540). “การสอนแบบ Research-Based Learning”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินธะวา คามดิษฐ์. (2558). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในระดับอุดมศึกษา. **สุทธิปริทัศน์**, 28(85), 9 -21.
- สุพัฒน์ ศรีสวัสดิ์, พนม สุขจันทร์, จารุวรรณ ประดับแสง และสมนึก ลิ้มเจริญ. (2556). พืชสมุนไพรประจำถิ่นและภูมิปัญญาการประยุกต์ใช้สำหรับการแพทย์พื้นบ้าน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 5(4), 14 - 27.
- เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. (2539). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน แบบเน้นวิจัยทางการศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อุดมศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร ฉันทะ. (2542). **วิถีชุมชน: ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของพืชสมุนไพร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม).
- อภิวัฒน์ ถาวรพยัคฆ์. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลัง ของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตเกษตรศาสตร์ (ส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อมรวิรัช นาคทรพรพ. (2547). “เรียนรู้คู่วิจัย: กรณีการสอนด้วย กระบวนการวิจัยภาคสนามวิชาการศึกษากับสังคม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2547). “การสอนแบบเน้นการวิจัยโดยใช้ สัญญาแห่งการเรียนรู้”. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำรุง จันทวานิช. (2548). “ปาฐกถาพิเศษ เรื่องนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้” กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมปราชญ์.
- Cesar Delgado. (2009). Development of a research-based learning progression for middle school through undergraduate students’ conceptual understanding of size and scale. MI: University of Michigan.

การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท*

กิตติภา สนิทไทย¹

สยาม ทองใบ²

สายทิพย์ ยะฟู³

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2560 จำนวน 87 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 2) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับความความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สูงสุดในด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ส่วนความพึงพอใจต่ำที่สุดคือ ด้านงบประมาณตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ปฏิบัติงาน, ครู

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

A Study on the Teachers' Performance Satisfaction in the Schools of Nernkharm District under the Office of Chainat Primary Education Service

Kittipa Sanitthai¹

Siam Thongbai²

Saythit Yafu³

Abstract

The purpose of the independent study was to study the teachers' performance satisfaction in the schools of Nernkharm district, the Office of Chainat Primary Educational Service. The participants were 87 teachers in Nernkharm district, the Office of Chainat Primary Educational Service in the 2017 academic year. The instrument used to collect the data was a questionnaire that was divided into two parts. The first part was a checklist. The second part was a rating scale. The questionnaire was rated by the experts and the reliability was 0.94. Percentage, mean and standard deviation were used to analyze the data.

The study findings were as follows: 1) Most of the respondents were female (55 people), accounting for 63.20%. 50 people had 1- 5 years of work experience, accounting for 57.50%. Their salary was less than 20,000 Baht, 49 people, accounting for 56.30%. 2) The teachers' performance satisfaction in the school of Nernkharm district, the Office of Chainat Primary Educational Service was high in particular, the highest satisfaction level was in found in the general administration, human resources management and the academic community, respectively. The least satisfaction was budgetary aspects.

Keywords: Satisfaction, Performance, Teachers

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมายหลายอย่าง แต่หนึ่งปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนานั้นคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าหลาย ๆ ประเทศสร้างชาติขึ้นมาจากคุณภาพของคน โดยการเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากรมนุษย์ในการจัดการศึกษา เนื่องจากกระบวนการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน ที่จะเป็นกำลังคนในการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นต้องมีการจัดให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ช่วยฝึกทักษะกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 3) การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, หน้า 8) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องในการปฏิรูปนั้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง 4 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงเพื่อให้เกิดประสิทธิผล โดยเป็นความความร่วมมือของทุกฝ่าย ในการจัดการศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 14)

ปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการจัดการศึกษา คือ ครู บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของการศึกษา (สุวิทย์ มูลคำ, และอรรถัย มูลคำ, 2551, หน้า 6) ดังนั้นครูจึงเปรียบเสมือนหัวใจ หรือตัวจักรสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาหรือดำเนินการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง (สำเนียง ฤทธิ์บำรุง, 2558, หน้า 2) ความต้องการและความพึงพอใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวนี้ เพื่อให้การบริหารที่มุ่งหวังผลจากความสามัคคีของบุคคลในองค์กร ตลอดจนการสร้างเสริม และความกระตือรือร้น จากหลักการบริหารที่กล่าวว่าการเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับงานองค์การ จึงเป็นความเกี่ยวข้องระหว่างคนและงาน ถ้าบุคคลในองค์กรไม่มีความพึงพอใจในการทำงานก็จะเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลงาน และการปฏิบัติงานต่ำ คุณภาพของงานลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรมีบุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูง ก็จะมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าหากบุคลากรในองค์กรได้รับความพึงพอใจในการทำงานแล้วเขาเหล่านั้นได้บรรลุถึงความต้องการของตนเองแล้ว ก็จะก่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานและประสิทธิผลโดยรวมขององค์การ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551, หน้า 71) ด้วยเหตุผลนี้ ผลงานและความสำเร็จขององค์การ จึงขึ้นอยู่กับ การเลือกสรรคนให้ได้คนดี มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความจงรักภักดีต่อองค์การเข้ามาปฏิบัติงานและเมื่อองค์การได้บุคคลที่ต้องการมาแล้วควรมีวิธีการที่จะบำรุงรักษาพร้อมทั้งพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงาน ตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจอุทิศตนเพื่องานอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอันได้แก่ ความมั่นคงในตำแหน่ง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานแม้จะมีสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วก็ตามหากบุคคลขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานก็ยากที่องค์การจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ (บุญรักษ์ บุตรละคร, 2553, หน้า 7) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาโดยเฉพาะที่

เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและความพึงพอใจเพื่อให้ครูได้ทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย องค์ประกอบที่ควรศึกษา เช่น ความรู้ ความสามารถ ที่มีอยู่แล้วจะอย่างไรให้ครูแสดงออก ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้แรงจูงใจ และการสร้างความพึงพอใจอย่างเข้าใจและชาญฉลาดของผู้นำทางการศึกษาเป็นสำคัญ (ธร สุนทรายุทธ, 2551, หน้า 294) การจะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นย่อม อยู่ที่ครูซึ่งต้องมีความเป็นมืออาชีพ ในการทำงานและมีศิลปะในการสอนและถ่ายทอดแก่ผู้เรียนรวมทั้งคุณธรรมในการทำงาน โดยเฉพาะการทุ่มเทอุทิศตนรักในวิชาชีพครู ดังนั้นการที่จะทำให้อาจารย์เกิดพฤติกรรม ดังกล่าวนั้นย่อมมาจากความสามารถในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานบุคคลคืองานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้คนตั้งแต่สรรหา คัดเลือก อ้าง รักษา ประเมินผลและการให้ออกจากงาน (สฎายุธีระวิชิตระกูล, 2553, หน้า 11) โรงเรียนในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 8 โรงเรียน ระดับที่เปิดสอน อนุบาล - ประถมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน และระดับที่เปิดสอน อนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 โรงเรียน โดยแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีเป้าประสงค์มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวสู่มาตรฐานสากลและมีการวางแผนยุทธศาสตร์แต่ละกลุ่มเพื่อพัฒนาให้โรงเรียนก้าวหน้าในด้านของการพัฒนาบุคลากรนั้น อย่างไรก็ตามจากการดำเนินการที่ผ่านมา แม้ว่าทางผู้บริหารของโรงเรียนในอำเภอเนินขามจะเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรบุคคลดังกล่าว แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังมีครูที่ทำหน้าที่ในการสอนขอยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ทั้งภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และย้ายออกนอกเขตพื้นที่ หรือลาออกในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานตามนโยบายและด้านการสอนมีประสิทธิภาพลดลง ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อครูที่รับผิดชอบงานในภายหลัง และด้วยเหตุผลนี้ผู้ศึกษาจึงศึกษาความพึงพอใจของครูที่ปฏิบัติงานในอำเภอเนินขามว่ามีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดต่องานที่ได้ปฏิบัติในสถานศึกษานั้น (ศูนย์ประสานงานทางการศึกษาอำเภอเนินขาม, 2560, หน้า 8)

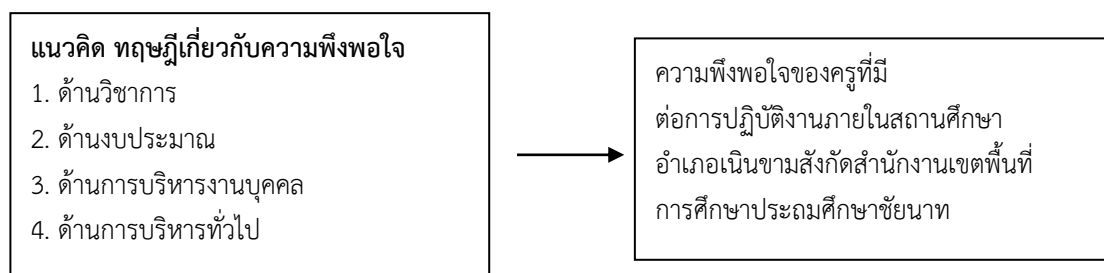
จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อจะทำให้ทราบข้อมูลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและเพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นประโยชน์ในการวางแผนและสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครูในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายและด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบความคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ครูในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 87 คนจาก 8 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน และเงินเดือน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ภายใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีระดับความพึงพอใจมาก มีระดับความพึงพอใจปานกลาง มีระดับความพึงพอใจน้อย และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด โดยมีค่าคะแนนดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาในระดับมาก

3 หมายถึง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาในระดับน้อย

1 หมายถึง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงประชากร คือ ครูในอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2560 จำนวน 87 ฉบับ ระหว่างวันที่ 26 - 30 มีนาคม 2561 โดยผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 87 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้าน เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ตามรายละเอียด

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	32	36.80
	หญิง	55	63.20
	รวม	87	100

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	1 - 5 ปี	50	57.50
	6 - 10 ปี	6	16.10
	11 - 15 ปี	14	6.90
	16 ปีขึ้นไป	17	19.50
	รวม	87	100
3	เงินเดือน		
	ต่ำกว่า 20,000 บาท	49	56.30
	20,000 – 30,000 บาท	17	19.50
	30,001 บาทขึ้นไป	21	24.10
	รวม	87	100

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 และส่วนใหญ่มีเงินเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ลำดับ	รายการ	ความพึงพอใจ			ที่
		μ	$\bar{x}$	แปลผล	
1	ด้านวิชาการ	4.08	0.71	มาก	3
2	ด้านงบประมาณ	4.02	0.82	มาก	4
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.12	0.76	มาก	2
4	ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.17	0.74	มาก	1
	รวมเฉลี่ย	4.10	0.76	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สูงสุดในด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 4.17$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.12$) ด้านวิชาการ ($\mu = 4.08$) ส่วนความพึงพอใจต่ำที่สุดคือ ด้านงบประมาณ ($\mu = 4.02$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ โดยรวมครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านบริหารงานทั่วไปภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ให้ความสำคัญกับงานบริหารทั่วไป เพราะการวางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงาน และการบริหารงานของสถานศึกษาโดยสถานศึกษา เป็นการอำนวยความสะดวกคล่องตัวมีเป็นการจัดระเบียบให้กับสถานศึกษา เพื่อที่จะได้บรรลุผลตามมาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ วราหะ (2554) พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไปด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณ

2. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติด้านงานบริหารงานบุคคล ภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนโดยมีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งเสริม ยกย่องเชิดชูเกียรติ สนับสนุน การพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องซึ่งตรงกับความต้องการ ของครู และบุคลากรที่ต้องการพัฒนานานรวมทั้งผู้บริหารก็มีการให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์รี ดวงสิน (2553) พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไปด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารวิชาการ

3. ด้านวิชาการ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านด้านวิชาการภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลุกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี หลงสวัสดิ์ (2550) พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคลและงบประมาณ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน และด้านการบริหารทั่วไป

4. ด้านงบประมาณ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณภายในสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาอำเภอเนินขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ให้ความสำคัญต่อการบริหารงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามระเบียบทางราชการ บริหารจัดการเงินงบประมาณอย่างถูกต้อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้มี การใช้เงินงบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำแผนงบประมาณการใช้เงินอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมและตรวจสอบ การบริหารเงินของสถานศึกษาอย่างเข้มงวดและจริงจัง และมีการจัดซื้อจัดจ้างถูกต้องตามระเบียบพัสดุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ ใจไว (2558) พบว่าความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรศึกษาบทบาทของครูในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา โดยสอบถามจากผู้บริหาร และครูผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการศึกษาค้นคว้าของครูที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน โดยจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา วิทยฐานะ และกลุ่มสาระวิชาที่สอน
- 2.2 ควรศึกษาหารูปแบบการสร้างควมมั่นคงในการปฏิบัติงาน การเปิดโอกาสให้ มีการพัฒนาวิชาการและความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางและนำมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธ สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูปทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- บุญรักษ์ บุตรละคร. (2553). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการในพื้นที่สำนักสศสตรัสตรัสและ
สุขอนามัย 4 เอกสารทางวิชาการสำนักสศสตรัสตรัสและสุขอนามัย 4 (กรมปศุสัตว์). กรุงเทพฯ: กรมปศุสัตว์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). การบริหารงานบุคคล. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2544). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2551). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- มนตรี ดวงสิน. (2553). การศึกษาค้นคว้าของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาล 1 ตลาดเก่า สังกัด
เทศบาลเมืองกระบี่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.
- ลัดดาวัลย์ ใจไว. (2558). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศูนย์ประสานงานทางการศึกษาเนินขาม. (2560). ระเบียบวาระการประชุมสามัญประจำปีการศึกษา 2560. ชัยนาท: ศูนย์
ประสานงานทางการศึกษาเนินขาม อำเภอนเนินขาม.
- สฎายุ ธีระวุฒิตระกูล. (2553). การบริหารงานบุคคลทางการศึกษา. ชลบุรี: เกทกู๊ดครีเอชั่น.
- สุวิทย์ มูลคำ, และอรทัย มูลคำ. (2551). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุภาวดี หลงสวัสดิ์. (2550). การศึกษาค้นคว้าของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนราชวินิต บางแก้วใน
พระบรมราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2550). แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและการจัด
การศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศ.
- _____. (2551). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). คู่มืองานการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 - 2559.
กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำเนียง ฤทธิ์บำรุง. (2558). การศึกษาค้นคว้าของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน อำเภอมแม่เป็น สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อรรณว วราหะ. (2555). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนลานสัก กลุ่ม 3
อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
โดยการใช้เทคนิคการเสริมแรง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี*

กริณพร โพธิ์มัน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกอยู่ในระดับดี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบบันทึกผลคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต หลังการจัดการเรียนรู้แบบเสริมแรงทางบวกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 2) ความพึงพอใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง, วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต, การใช้เทคนิคการเสริมแรง

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาสังคมศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Developing Learning Achievements in Civic Duty, Culture and Lifestyle Course by Using Reinforcement Techniques for Students in Grade 1 Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University Lopburi

Phirunporn Phoman¹

Abstract

This research aims to 1) Develop the learning achievement of the civic duty course of Mathayomsuksa 1 students by using the model of reinforcement to develop learning achievement by using the Positive reinforcement is higher than before. 2) The students' satisfaction towards the learning management model of the reinforcement method to develop learning achievement by the positive reinforcement method was at a good level. The sample group used in this research consisted of Mathayomsuksa 1/1 students at the Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University. Obtained from a specific selection The tools used in this research were the score record form before and after using the instructional management method. Achievement test and the student satisfaction survey Data was analyzed by percentage, mean, standard deviation. and the t-test.

The results showed that 1) Academic achievement of Mathayomsuksa 1/1 students at Demonstration School, Thepsatri Rajabhat University, subject of civic duty, culture and lifestyle. After the positive reinforcement learning management was significantly higher than before the positive reinforcement learning management at the .05 level. The course on civic duties, culture and life of students in grades 1/1 using the reinforcement model to develop learning achievement by means of positive reinforcement was at a high level.

Keywords: Achievement in Civic duty culture and lifestyle courses, using reinforcement techniques

¹ Student in Bachelor of Education degree (Social Studies), Thepsatri Rajabhat University

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุดทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นกระบวนการจัดการศึกษา ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ และแก้ไข ปัญหา การที่มีสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่ดีแล้วนั้น เทคนิคการสอนก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาได้ เทคนิคการสอนที่สามารถตอบสนองความสามารถที่ต่างกันของนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีการช่วยเหลือกันในการเรียนอีกทั้งผู้เรียนได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้ดี การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องฝึกสังเกตถึงพฤติกรรมของนักเรียน พัฒนาการการเรียนรู้ว่านักเรียนมีพัฒนาการเป็นอย่างไร สนใจการเรียนการสอนหรือไม่ ใฝ่เรียนรู้แค่ไหน ผลการเรียนรู้เป็นอย่างไร ต่ำกว่าเกณฑ์หรือไม่ หากพบว่านักเรียนยังไม่มี ความสนใจในการเรียนก็ต้อง หาเทคนิควิธี คือ การเพิ่มแรงเสริมในการเรียน ครูจะต้องมีเทคนิคที่จะโน้มน้าวความสนใจในการเรียนของ นักเรียน มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ การส่งงาน การมีความรับผิดชอบต่อนักที่ แรงเสริมที่จะใช้นั้นอาจเป็นได้ทั้ง รางวัล เบี้ยอรรถกรหรือจะเป็นคะแนน สิ่งเหล่านี้จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียน มีผลการเรียนที่ดียิ่งขึ้น

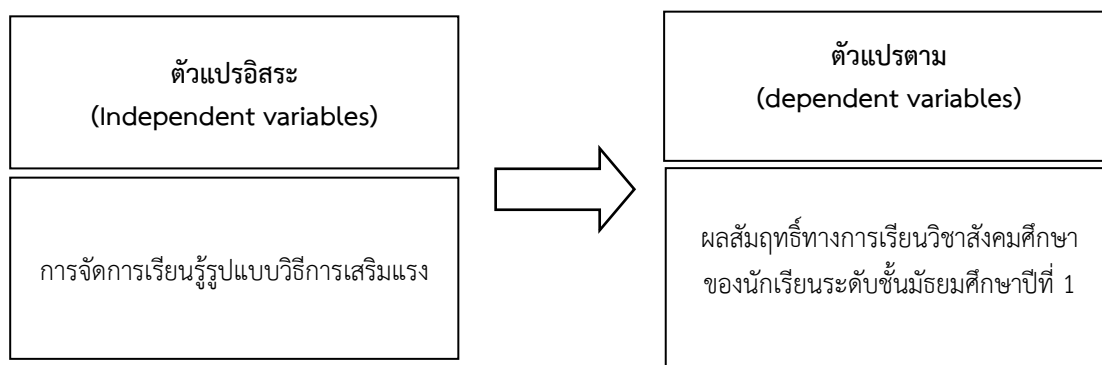
ในรายวิชาสังคมศึกษา จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ซึ่งการเรียนการสอนนั้นประสบปัญหาในเรื่องของขณะที่ผู้สอนทำการสอนหรืออธิบายอยู่นั้น นักเรียนไม่สนใจฟัง คอยก้น สมาธิสั้น และเล่นกันขณะครูสอน อีกทั้งความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็ว บางคนเรียนรู้ช้า ทำให้การเรียนการสอนล่าช้า และเมื่อมีการส่งงานให้นักเรียนปฏิบัติ นักเรียนก็ไม่สามารถปฏิบัติได้ และสุดท้ายถึง เวลาส่งงานก็ไม่มีงานส่ง การจัดการเรียนรู้จึงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนมีปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้เทคนิคการเสริมแรง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่ไม่มีแรงเสริม นักเรียนจะไม่มี ความสนใจและไม่มีความรับผิดชอบในการส่งงาน บางคนตามไม่ทัน ครูผู้สอนไม่สามารถแนะนำได้อย่างทั่วถึง และไม่สามารถไปเพิ่มแรงกระตุ้นในการให้กับนักเรียนทุกคนได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนไม่ส่งงาน คะแนนก็ จะหายไป ผลการเรียนรู้ก็ต่ำกว่าเกณฑ์ การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เป็นการสอนโดยจะสร้างแรง บันดาลใจในการเรียนของนักเรียนให้มีความสนใจ กระตือรือร้น โดยการเพิ่มคะแนนให้กับนักเรียนคนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง เป็นการสอนที่จะได้นำผลที่ได้รับไปช่วยเหลือปรับปรุงและป้องกันปัญหา ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดขึ้นตามลำดับ และยังเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาคุณภาพของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการ เสริมแรงทางบวกให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกอยู่ในระดับดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตโดยการใช้เทคนิคการเสริมแรง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรีมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 120 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตำรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตำรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตำรายวิชา หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ชนิด ดังนี้

1. แบบบันทึกผลคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบอบการปกครอง แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
3. แบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตำรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต โดยการสุ่มแบบเจาะจง
2. ศึกษาพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตำรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
3. เตรียมการเรียนการสอนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เรื่องระบอบการปกครอง
4. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแบบแผนการทดลอง

5. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้ทราบ และอธิบายการทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานโดยละเอียด
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยบันทึกผลคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก
7. ครูชี้แจงการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก โดยในขณะที่สอนครูจะต้องคำถามให้นักเรียนตอบ ถ้านักเรียนตอบได้ครูจะเพิ่มคะแนนให้ 1 คะแนน
8. เมื่อจบบทเรียนให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก
9. ผู้วิจัยบันทึกผลคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก
10. เมื่อสอนจบครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกโดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและผลจากการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งการทดสอบก่อน และหลังการทดสอบ โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน
2. รวมคะแนนของนักเรียนทั้งหมดแล้วนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อน และหลังการทดสอบ โดยใช้สถิติทดสอบ (t - test distribution)

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 คะแนนก่อนทดสอบ คะแนนหลังทดสอบ ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก

ลำดับ	คะแนนก่อนทดสอบ	คะแนนหลังทดสอบ
1	3	14
2	3	15
3	5	14
4	6	16
5	6	16
6	7	17
7	3	18
8	4	14
9	5	16
10	4	17
11	6	14
12	7	15
13	7	16
14	5	13
15	3	16

จากตารางที่ 1 พบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการทดลอง

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

คะแนน	N	Max	Min	$\bar{X}$	S.D.	df	t
ก่อนทดลอง	15	7	3	4.93	1.59	14	16.29*
หลังทดลอง	15	18	13	15.40	1.36		

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกสูงกว่าก่อนการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยการใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 15 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าร้อยละ ผลที่ได้คือสถานภาพและจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	60
หญิง	6	40

จากตารางที่ 3 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน 9 คน ร้อยละ 60 เพศหญิง จำนวน 6 คน ร้อยละ 40

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยใช้รูปแบบการเสริมแรงเพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก

รายงานการประเมิน	ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับความ พึงพอใจ
1. การจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากขึ้น	4.27	15.96	มาก
2. การจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกส่งผลให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น	4.53	16.96	มากที่สุด
3. นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น	4.13	15.47	มาก
4. นักเรียนมีโอกาสดแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อน	3.20	11.97	ปานกลาง
5. ใช้ภาษาสื่อสารได้ถูกต้อง	3.73	13.97	มาก
6. การพูดคุยซักถามข้อสงสัยกับครูง่ายมากขึ้น	3.67	13.72	มาก
7. นักเรียนชอบวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.40	12.72	ปานกลาง
8. นักเรียนกล้าซักถามในเรื่องที่ไม่เข้าใจ	4.33	16.21	มาก
9. นักเรียนอยากให้มีการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก	4.20	15.71	มาก
10. ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก	4.60	17.21	มากที่สุด
รวม	4.01	1.79	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าความพึงพอใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/16 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากขึ้น ($\bar{X} = 4.27$) ส่งผลให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.53$) นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.13$) นักเรียนกล้าซักถามในเรื่องที่ไม่เข้าใจ ($\bar{X} = 4.33$) นักเรียนอยากให้มีการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ($\bar{X} = 4.20$) และนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ($\bar{X} = 4.60$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาความสนใจเรียนในการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาความสนใจเรียนในการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน เนื่องจากครูใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาความสนใจในการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกในการจัดกิจกรรม ความพึงพอใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากขึ้น ($\bar{X} = 4.27$) ส่งผลให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.53$) นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.13$) นักเรียนกล้าซักถามในเรื่องที่ไม่เข้าใจ ($\bar{X} = 4.33$) นักเรียนอยากให้มีการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ($\bar{X} = 4.20$) และนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก ($\bar{X} = 4.60$) โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้รูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาความสนใจเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกก่อนและหลังการทดลองเป็น 4.93 และ 15.40 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการทดลอง ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียนกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน ถ้าหากนักเรียนมีปัญหา ก็สามารถสอบถามครูได้ทันที ซึ่งจากการสังเกตครั้งแรกนั้นนักเรียนบางคนทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้บ้าง แต่นักเรียนบางคนทำแบบทดสอบไม่ได้เลย อีกทั้งไม่กล้าสอบถามครู ไม่สนใจเรียน ทำให้ได้คะแนนต่ำ แต่หลังการจัดการรูปแบบวิธีการเสริมแรงเพื่อพัฒนาความสนใจในการเรียนด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ศิริวรรณ ต้นตระกูลวิชัย, 2551) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใจและแรงเสริมต่อพฤติกรรม การสนใจเรียนวิชาความน่าจะเป็นและสถิติที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้สูงขึ้น โดยนักเรียนกลุ่มทดลองสามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก กับวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย
2. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา อุทิศไทย. (2543). การเปรียบเทียบการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกับการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คมกฤษ พิมพา. (2557). การพัฒนาความสนใจเรียนในการเรียนวิชาการสร้างภาพสามมิติโดยการใช้เทคนิคการเสริมแรงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. รายงานวิจัย วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนาเวช.
- พิมพิวิสาห์ ดึงเคลือบ. (2552). การพัฒนาความสนใจในการเรียนวิชา BCS121 การเขียนโปรแกรม 2 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะสารสนเทศศาสตร์ โดยการใช้เทคนิคการเสริมแรง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริวรรณ ต้นตระกูลวิชัย. (2551). ผลของแรงจูงใจและแรงเสริมต่อพฤติกรรม การสนใจเรียนวิชาความน่าจะเป็นและสถิติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.